PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. rugsėjo 9 d.*

Bylose T-30/01–T-32/01, T-86/02–T-88/02

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava (Ispanija), atstovaujama advokatų M. Morales Isasi ir I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

ieškovė bylose T-30/01 ir T-86/02,

Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa (Ispanija), atstovaujama advokatų M. Morales Isasi ir I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

ieškovė bylose T-31/01 ir T-88/02,

Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya (Ispanija), atstovaujama advokatų M. Morales Isasi ir I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

ieškovė bylose T-32/01 ir T-87/02,

* Proceso kalba: ispanų.

palaikomos

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco (Ispanija), atstovaujamos advokatų M. Morales Isasi ir I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

ir

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), įsteigtos Bilbao (Ispanija), atstovaujamos advokatų M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco ir V. Sopeña Blanco,

įstojusių į bylas T-86/02–T-88/02 šalių,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, iš pradžių atstovaujamą J. Flett, S. Pardo ir J. L. Buendía Sierra bylose T-30/01–T–32/01 ir Buendía Sierra bei F. Castillo de la Torre bylose T–68/02–T-88/02, vėliau – Castillo de la Torre ir C. Urraca Caviedes,

atsakovę,

palaikomą

Comunidad autónoma de La Rioja (Ispanija), atstovaujamos advokatų J. M. Priado Gámez bylose T-86/02 ir T-87/02 ir I. Serrano Blanco byloje T-88/02,

įstojusios į bylasT-86/02–T-88/02 šalies,

dėl prašymo panaikinti 2000 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimą pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl *Diputación Foral de Álava*, *Diputación Foral de Guipúzcoa* ir *Diputación Foral de Vizcaya* priimtomis nuostatomis suteiktų mokesčių lengvatų atleidžiant nuo pelno mokesčio tam tikras naujai įsteigtas įmones bylose T-30/01–T-32/01 ir dėl prašymo panaikinti 2001 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimus 2003/28/EB, 2003/86/EB ir 2003/192/EB dėl 1993 m. Ispanijos įgyvendintų valstybės pagalbos schemų atleidžiant nuo pelno mokesčio atitinkamai Alavos (Ispanija) (T-86/02), Biskajos (Ispanija) (T-87/02) ir Gipuskoa (Ispanija) (T-88/02) provincijose tam tikras naujai įsteigtas įmones (atitinkamai OL L 17, 2003, p. 20; OL L 40, 2003, p. 11 ir OL L 77, 2003, p. 1) bylose T-86/02–T-88/02,

EUROPOS BENDRIJŲ
PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Vilaras, teisėjai E. Martins Ribeiro, F. Dehousse (pranešėjas), D. Šváby ir K. Jürimäe,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. sausio 15 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas

I — *Bendrijos teisės aktai*

1 EB 87 straipsnyje nustatyta:

„1. Išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

<…>

3. Bendrajai rinkai neprieštaraujančia gali būti laikoma:

<…>

c) pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui;

<…>“

2 EB 88 straipsnyje numatyta:

„1. Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja visas tose valstybėse esamas pagalbos sistemas. Valstybėms narėms ji siūlo atitinkamas priemones, reikalingas bendrajai rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti.

2. Jei, paprašiusi suinteresuotas šalis pateikti savo pastabas, Komisija nustato, jog tam tikra valstybės ar iš jos išteklių teikiama pagalba yra pagal 87 straipsnį nesuderinama su bendrąja rinka arba kad tokia pagalba netinkamai naudojama, ji priima sprendimą, reikalaujantį, kad atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką tokią pagalbą panaikintų ar pakeistų.

<…>

3. Apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti laiku informuojama, kad ji galėtų pateikti savo pastabas. Jei Komisija mano, kad tokie ketinimai pagal 87 straipsnį yra nesuderinami su bendrąja rinka, ji nedelsdama pradeda 2 dalyje nustatytą procedūrą. Atitinkama valstybė narė savo pasiūlytų priemonių neįgyvendina tol, kol nepriimamas galutinis sprendimas.“

3 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [EB 88 straipsnio] taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 4 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„<…> siekiant užtikrinti teisinį aiškumą, derėtų nustatyti aplinkybes, kurioms esant pagalbą reikia laikyti esama pagalba; <…> vidaus rinkos sukūrimas ir stiprinimas yra laipsniškas procesas, atsispindintis kuriant nuolatinę valstybės pagalbos politiką; <…> po šių pokyčių tam tikros priemonės, kurios jas įgyvendinant nebuvo laikomos valstybės pagalba, galėjo ja tapti vėliau.“

4 Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiame reglamente:

<…>

b) „esama pagalba“ – tai:

i) visa pagalba, kuri <…> iki Sutarties įsigaliojimo buvo teikiama atitinkamose valstybėse narėse, t. y. individuali pagalba ir pagalbos sistemos, įgyvendintos iki Sutarties įsigaliojimo ir toliau taikomos;

ii) patvirtinta pagalba, t. y. Komisijos arba Tarybos patvirtintos pagalbos sistemos ir individuali pagalba;

<…>

v) pagalba, kuri yra esama pagalba, nes galima nustatyti, ar jos patvirtinimo metu tai nebuvo pagalba, o tokia ji tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi ir nebuvo atitinkamos valstybės narės pakeista. Jeigu pagal Bendrijos teisės aktus liberalizavus veiklą tam tikros priemonės tampa pagalba, po nustatytos liberalizavimo datos esama pagalba jos nebelaikomos;

c) „nauja pagalba“ – tai visa pagalba, t. y. pagalbos sistemos ir individuali pagalba, kuri nėra egzistuojanti pagalba, įskaitant egzistuojančios pagalbos pakeitimus;

<…>

f) „neteisėta pagalba“ – tai nauja pagalba, įgyvendinta prieštaraujant [EB 88 straipsnio] 3 daliai;

<…>“

5 Pagal Reglamento Nr. 659/1999 2 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnį „suinteresuotoji valstybė narė <…> iš anksto praneša Komisijai apie bet kuriuos planus skirti naują pagalbą“ ir jos neįgyvendina tol, kol „Komisija nepriima tokią pagalbą patvirtinančio sprendimo, arba kol nelaikoma, kad Komisija tokį sprendimą priėmė“.

6 Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnyje, susijusiame su formalia tyrimo procedūra, numatyta:

„1. Sprendime pradėti formalaus tyrimo procesą apibendrinami reikšmingi ginčytini faktai ir teisės klausimai, pateikiamas pirminis Komisijos atliktas pasiūlytos pagalbos pobūdžio priemonės įvertinimas ir išdėstomos abejonės dėl pagalbos atitikimo bendrajai rinkai. Sprendime reikalaujama, kad suinteresuotoji valstybė narė ir kitos suinteresuotosios šalys pateiktų pastabas per nustatytą laikotarpį, kuris paprastai yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo. Deramai pateisintais atvejais Komisija gali pratęsti nustatytą laikotarpį.

2. Gautos pastabos pateikiamos suinteresuotajai valstybei narei. Suinteresuotosios šalies prašymu dėl atitinkamos žalos jos tapatybė atitinkamai valstybei narei neatskleidžiama. Suinteresuotoji valstybė narė gali atsakyti į pastabas, pateiktas per nustatytą laikotarpį, kuris paprastai yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo. Deramai pateisintais atvejais Komisija gali pratęsti nustatytą laikotarpį.“

7 Dėl priemonių, apie kurias nepranešta, Reglamento Nr. 659/1999 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „jeigu Komisija turi iš bet kurio šaltinio gautą informaciją apie įtariamą neteisėtą pagalbą, tokią informaciją ji iš karto patikrina“.

8 Minėto reglamento 13 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog šis patikrinimas užbaigiamas priimant sprendimą pradėti formalaus tyrimo procesą. Šio reglamento 13 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad neteisėtos pagalbos atveju Komisija neprivalo laikytis pagalbos, apie kurią pranešta, pirminiam tyrimui ir formaliai tyrimo procedūrai nustatytų terminų.

9 Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Jeigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota iš gavėjo <…>. Komisija nereikalauja išieškoti pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam Bendrijos teisės principui.“

10 1978 m. gruodžio 21 d. valstybėms narėms adresuotame Pranešime dėl regioninės pagalbos schemų (OL C 31, 1979, p. 9; toliau – 1978 m. pranešimas dėl regioninės pagalbos schemų) Komisija nustatė regioninės pagalbos schemoms taikomus koordinavimo principus ir jo pradžioje pateikė „esmines išlygas dėl pagalbos veiklai suderinamumo su bendrąja rinka“. Be to, šiame pranešime įtvirtintos tokios pagalbos intensyvumo diferencijuotos ribos, išreikštos pradinių investicijų procentiniu santykiu ir Europos apskaitos vienetais pradinėmis investicijomis sukurtai darbo vietai (žr. pranešimo 2 ir 3 punktus).

11 Pranešime dėl neteisėtai suteiktos pagalbos (OL C 318, 1983, p. 3; toliau – 1983 m. pranešimas dėl neteisėtos pagalbos) Komisija primena apie EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytą pareigą pranešti apie pagalbą ir informuoja potencialius valstybės pagalbos gavėjus, kad neteisėtai suteikta pagalba nėra užtikrinta ta prasme, kad kiekvienam taip suteiktos pagalbos, t. y. Komisijai nepriėmus galutinio sprendimo dėl pagalbos suderinamumo, gavėjui gali tekti ją grąžinti. Taip pat Komisija jame nurodo, kad sužinojusi, jog valstybė narė ėmėsi pagalbos priemonių nesilaikydama EB 88 straipsnio

3 dalies reikalavimų, ji *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia specialų pranešimą, kuriuo potencialius pagalbos gavėjus įspėja, kad ši pagalba nėra užtikrinta.

12 Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės (OL C 74, 1998, p. 9) su pakeitimais (OL C 258, 2000, p. 5, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 226; toliau – 1998 m. gairės) visų pirma pakeičia 1978 m. Pranešimą dėl regioninės pagalbos schemų. Šių gairių 2 punkte „Taikymo apimtis“ numatyta, kad Komisija turi taikyti šias gaires regioninei pagalbai, teikiamai kiekvienam ūkio sektoriui, išskyrus žemės ūkio produktų, išvardytų Sutarties II priede, gamybą, perdirbimą ir prekybą, žuvininkystę ir anglies pramonę.

13 Pagal 1998 m. gairių 6.1 punktą:

„<…> Komisija turi įvertinti regioninės pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka remdamasi šiomis gairėmis, kai tik bus galima jas taikyti. Tačiau pagalbos siūlymai, apie kuriuos pranešama dar nesupažindinus valstybių narių su šiomis gairėmis ir Komisijai dėl jų dar nepriėmus galutinio sprendimo, turi būti vertinami remiantis pranešimo metu galiojančiais kriterijais.“

14 Dėl pagalbos veiklai 1998 m. gairėse konkrečiai numatyta:

„4.15. Regioninė pagalba, skirta sumažinti įmonės einamąsias išlaidas (pagalba veiklai), paprastai yra draudžiama. Tačiau išimtiniais atvejais tokia pagalba gali būti teikiama regionams, kurie atitinka (EB) 87 straipsnio 3 dalies a punkto išlygos reikalavimus, jeigu tai pagrįsta jos įnašu į regioninę plėtrą ir pobūdžiu, ir jos lygis proporcingas tiems

sunkumams, kuriuos ja siekiama palengvinti. Pati valstybė narė turi parodyti [įrodyti] visus esamus sunkumus ir įvertinti jų svarbą. Pagalba veiklai turi būti ribotos trukmės ir laipsniškai mažinama.

15 1998 m. gairių I priedo 1 išnašoje pagalba, susijusi su investicijomis, apibrėžta taip:

„Mokestine pagalba gali būti laikoma pagalba, susijusi su investicijomis, jei ji remiasi į regioną investuota suma. Be to, bet kuri mokestinė pagalba gali būti susijusi su investicijomis, jei yra nustatoma riba, išreikšta investuotos sumos procentiniu santykiu <…>.“

II — *Nacionalinės teisės aktai*

16 Ispanijos Baskų krašte galiojanti mokesčių sistema grindžiama ekonominiu susitarimu, nustatytu pagal 1981 m. gegužės 13 d. *Ley* Nr. 12/1981 (Ispanijos įstatymas Nr. 12/1981), vėliau iš dalies pakeistą 1997 m. rugpjūčio 4 d. *Ley* Nr. 38/1997 (Ispanijos įstatymas Nr. 38/1997).

17 Pagal šį įstatymą *Territorio Histórico de Álava*, *Territorio Histórico de Vizcaya* ir *Territorio Histórico de Guipúzcoa* (Ispanija) tam tikromis sąlygomis gali nustatyti jų atitinkamose teritorijose taikomą mokesčių schemą. Šioje srityje minėtos teritorijos nustatė tam tikras mokesčių lengvatas ir būtent šiuose ieškiniuose nagrinėjamą naujai įsteigtų įmonių atleidimą nuo pelno mokesčio.

18 1993 m. Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ir Territorio Histórico de Guipúzcoa atitinkamai pagal Norma Foral Nr. 18/1993, Norma Foral Nr. 5/1993, Norma Foral Nr. 11/1993 (toliau – kartu vadinamos 1993 m. Normas Forales) 14 straipsnį dešimčiai metų atleido nuo pelno mokesčio įmones, įsteigtas nuo šių nuostatų įsigaliojimo dienos iki 1994 m. gruodžio 31 dienos. Remiantis šiomis nuostatomis:

„1. Nuo pelno mokesčio dešimties mokestinių metų laikotarpiu, skaičiuojamu nuo įsteigimo metų, atleidžiamos bendrovės, kurios komercinę veiklą pradeda nuo šių nuostatų (*Norma Foral*) įsigaliojimo dienos ir iki 1994 m. gruodžio 31 d., jeigu jos atitinka 2 punkte nustatytas sąlygas.

2. Kad galėtų pasinaudoti šiame straipsnyje numatytu atleidimu, mokesčių mokėtojai turi atitikti tokias sąlygas:

a) pradėti savo veiklą turėdami mažiausiai 20 mln. ESP apmokėto kapitalo <…>;

<…>

f) nuo bendrovės įsteigimo iki 1995 m. gruodžio 31 d. investuoti į ilgalaikį turtą mažiausiai 80 milijonų Ispanijos pesetų, visos šios lėšos turi būti investuotos į veiklai vykdyti reikalingą turtą, kuris negali būti išnuomojamas ar perleidžiamas tretiesiems asmenims;

g) per pirmuosius šešis mėnesius nuo ekonominės veiklos pradžios sukurti mažiausiai dešimt darbo vietų ir išlaikyti šį metinį personalo vidurkį iki atleidimo nuo mokesčio laikotarpio pabaigos;

<…>

i) turėti mažiausiai penkerių metų strateginį verslo planą <…>.

6. Šio straipsnio nuostatos nesuderinamos su jokiomis kitomis mokesčių lengvatomis.

7. Dėl pereinamojo laikotarpio atleidimo nuo mokesčio turi būti pateikiamas prašymas provincijos vyriausybės mokesčių, finansų ir biudžeto departamentui <…>, kuris patikrinęs, ar pirmiau nurodytos sąlygos įvykdytos, prireikus įmonei gavėjai pateikia laikiną leidimą, kurį turi patvirtinti provincijos vyriausybės narių taryba.“

19 1997 m. liepos 30 d. priimtomis trimis vienodo turinio nutartimis *Tribunal Superior de Justicia del País Vasco* (Baskų krašto aukščiausiasis teismas, Ispanija), į kurį 1994 m. birželio ir spalio mėn. kreipėsi *Administración del Estado*, Teisingumo Teismui pateikė prejudicinį klausimą dėl 1993 m. *Normas Forales* suderinamumo su Bendrijos teise. Generalinis advokatas A. Saggio savo išvadą atitinkamose bylose pateikė 1999 m. liepos 1 dieną. Tačiau ieškovei pagrindinėje byloje atsisakius ieškinio dėl šių bylų buvo priimta nutartis išbraukti jas iš registro (2000 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartis *Juntas Generales de Guipúzcoa ir kt.*, C-400/97–C-402/97, Rink. p. I-1073 ir generalinio advokato A. Saggio išvada, kurią jis pateikė šiose bylose, Rink. p. I-1074).

Ginčo aplinkybės

20 Dėl šioje byloje nagrinėjamų 1993 m. *Normas Forales*, kuriose numatytas atleidimas nuo pelno mokesčio, 1994 m. kovo 14 d. *Cámara de Comercio e Industria de la Rioja* (Rioja prekybos ir pramonės rūmai, Ispanija), *Federación de empresas de la Rioja* (Rioja įmonių federacija, Ispanija) ir tam tikros bendrovės pateikė skundą, užregistruotą 1994 m. balandžio 28 d. (toliau – 1994 m. skundas).

21 1994 m. gegužės 10 d. Komisija susitiko su Baskų krašto vyriausybės pirmininku, o 1994 m. gegužės 19 d. – Baskų krašto ekonomikos ir finansų patarėju.

22 1994 m. gegužės 25 d. laišku Komisija Ispanijos Karalystei pasiūlė per 15 dienų pateikti savo pastabas dėl 1994 m. skundo. Šiame laiške Komisija taip pat nurodė, kad, nepateikus atsakymo ar jei atsakymas jos netenkins, pasibaigus terminui, Komisija privalės pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą formalią tyrimo procedūrą. Be to, šiame laiške Komisija priminė valstybių narių pareigą pranešti ir tai, kad neteisėtą pagalbą gali būti nurodyta sugrąžinti.

23 1994 m. liepos 27 d. Komisija susitiko su Baskų krašto vyriausybės finansų viceministru.

24 1994 m. rugsėjo 30 d. laiške Ispanijos Karalystė Komisijai pateikė atsakymą visų pirma pabrėždama, jog atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba, nes kalbama apie bendrąsias priemones.

25 1994 m. gruodžio 15 d. Komisija susitiko su Baskų krašto vyriausybės pirmininku ir pramonės ministru, o 1995 m. birželio 1 d. – su *Interbask SA* vicepirmininku.

26 1995 m. liepos 18 d. laišku Komisija pareiškėjus informavo apie tai, kad toliau nagrinėja Ispanijos mokesčių sistemą ir valstybėse narėse galiojančias autonomines mokesčių schemas visų pirma atsižvelgdama į „įvairiose valstybėse narėse vykstančią federalinę raidą“. Ji nurodė, kad Komisijos tarnybos renka reikalingą informaciją, o tai yra didelis duomenų rinkimo ir analizavimo darbas. Komisija pridūrė, kad sprendimą dėl skundo ji priims išsiaiškinusi šiuos klausimus ir jiems praneš apie savo sprendimą.

27 1996 m. sausio 19 d. laišku Komisija Ispanijos Karalystę informavo, jog tiria nagrinėjamų nuostatų poveikį konkurencijai, ir paprašė atsiųsti informaciją apie aptariamų priemonių gavėjus.

28 1996 m. vasario 7 d. Komisija susitiko su Baskų krašto vyriausybės pirmininku.

29 1996 m. vasario 19 d. ir kovo 21 d. laiškais Ispanijos Karalystė Komisijos paprašė pratęsti terminą atsakymui į 1996 m. sausio 19 d. laišką pateikti.

30 1997 m. kovo 17 d. Komisija susitiko su *La Rioja* vyriausybės atstovais ir *La Rioja* socialiniais partneriais.

31 2000 m. sausio 5 d. Komisija gavo naują skundą dėl *Norma Foral* Nr. 18/1993 14 straipsnyje numatyto atleidimo nuo pelno mokesčio dešimčiai metų, kuris taikomas

Alavoje įsteigtai įmonei. Šį skundą pateikė įmonė, konkuruojanti su įmone, kuriai taikomas nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio.

32 2000 m. vasario 3 d. laišku Komisija Ispanijos valdžios institucijų paprašė informacijos apie įmonei gavėjai suteiktą pagalbą.

33 2000 m. kovo 8 d. laišku Ispanijos valdžios institucijos pateikė informaciją, kurios prašė Komisija.

34 2000 m. lapkričio 28 d. Komisija Ispanijos valdžios institucijoms pranešė apie savo sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį dėl *Diputación Foral de Álava*, *Diputación Foral de Guipúzcoa* ir *Diputación Foral de Vizcaya* priimtomis nuostatomis suteiktų mokesčių lengvatų tam tikras naujai įsteigtas įmones atleidžiant nuo pelno mokesčio.

35 2000 m. gruodžio 14 d. laišku, užregistruotu 2000 m. gruodžio 19 d., Ispanijos valdžios institucijos paprašė pratęsti terminą, skirtą pastaboms dėl kiekvienos iš trijų nagrinėjamų atleidimo nuo mokesčio schemų pateikti.

36 2001 m. vasario 5 d. laiškais, užregistruotais 2001 m. vasario 8 d., Ispanijos valdžios institucijos pateikė pastabas dėl visų nagrinėjamų schemų.

37 Paskelbus sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą Oficialiajame leidinyje, Komisija per 2001 m. kovo mėnesį gavo trečiųjų šalių pastabas, kurias perdavė Ispanijos valdžios institucijoms.

38 2001 m. rugsėjo 17 d. laišku Ispanijos valdžios institucijos, atsakydamos į trečiųjų šalių pastabas, pateikė savo komentarus.

39 2001 m. gruodžio 20 d. Komisija priėmė sprendimus 2003/28/EB, 2003/86/EB ir 2003/192/EB dėl 1993 m. Ispanijos įgyvendintų valstybės pagalbos schemų atleidžiant nuo pelno mokesčio atitinkamai Alavos, Biskajos ir Gipuskoa provincijose tam tikras naujai įsteigtas įmones (atitinkamai OL L 17, 2003, p. 20; OL L 40, 2003, p. 11 ir OL L 77, 2003, p. 1; toliau kartu vadinami – ginčijami galutiniai sprendimai). Minėtuose sprendimuose Komisija nagrinėjamas atleidimo nuo mokesčio schemas pripažino nesuderinamomis su bendrąja rinka.

Ginčijami sprendimai

I — *2000 m. lapkričio 28 d. Sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą (bylos T-30/01–T-32/01)*

40 Visų pirma, sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą Komisija nurodo, kad nagrinėjamas atleidimas nuo pelno mokesčio yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, nes jis palaiko tam tikras įmones ir nepateisinamas sistemos pobūdžiu ir struktūra.

41 Antra, Komisija manymu, nagrinėjamos priemonės negali būti laikomos pagalba *de minimis* ir apie jas iš anksto turėjo būti pranešta. Šiame etape Komisija nurodo, kad jos gali būti laikomos neteisėta pagalba.

42 Trečia, Komisijos nuomone, nors nagrinėjamos pagalbos suteikimas siejamas su minimaliomis investicijomis ir minimaliu darbo vietų skaičiaus sukūrimu, nagrinėjamos mokesčių schemos neužtikrina Bendrijos taisyklių regioninės valstybės pagalbos investicijoms ar užimtumui srityse laikymosi. Atvirkščiai, šiame tyrimo etape Komisija mano, kad tokios mokesčių schemos yra pagalba veiklai, nes jos sumažina įmonių išlaidas, skiriamas kasdieniam valdymui ar įprastai veiklai. Komisija primena, kad iš esmės pagalba veiklai draudžiama ir konstatuoja, jog nagrinėjamoms nuostatoms negali būti taikoma EB 87 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta išimtis. Be to, ji turi abejonių dėl nagrinėjamų priemonių suderinamumo su nuostatomis, susijusiomis su valstybės pagalba regioninėms reikmėms bei sektorinėmis nuostatomis.

43 Galiausiai Komisija mano, kad nagrinėjamoms priemonėms negali būti taikomos EB 87 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytos išimtys. Todėl ji nusprendžia pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl trijų atleidimo nuo mokesčio schemų ir Ispanijos valdžios institucijoms nurodo pateikti visą svarbią informaciją per mėnesį.

II — *Ginčijami galutiniai sprendimai (bylos T-86/02–T-88/02)*

44 Visų pirma, ginčijamuose galutiniuose sprendimuose Komisija nurodo, kad nagrinėjamos priemonės yra valstybės pagalba, nes jos gavėjoms suteikia lengvatą, kuri sumažina įprastai jų biudžetui tenkančią mokesčių naštą, daro poveikį konkurencijai ir

iškraipo prekybą tarp valstybių narių. Šiuo atžvilgiu ji pabrėžia, kad Ispanijos valdžios institucijos nepateikė jokios informacijos apie nagrinėjamų priemonių taikymo atvejus.

45 Komisija mano, kad šios priemonės yra atrankinio pobūdžio, nes „pagal pagalbos teikimui nustatytas sąlygas ja negali pasinaudoti iki nagrinėjamos *Norma Foral* įsigaliojimo dienos įsteigtos įmonės, kurių investicijos nesiekia 80 milijonų Ispanijos pesetų (480 810 EUR), kurios neturi didesnio kaip 20 milijonų Ispanijos pesetų apmokėto kapitalo (120 202 EUR) ir tos, kurios sukuria mažiau kaip 10 darbo vietų“. Komisija priduria, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad šio atrankinio pobūdžio nepaneigia minėtos objektyvios didžiausios leidžiamos ribos.

46 Be to, Komisijos nuomone, atleidimas nuo nagrinėjamo mokesčio negali būti pateisinamas Ispanijos mokesčių sistemos pobūdžiu ir struktūra, nes šiuo atžvilgiu Ispanijos valdžios institucijos nepateikė jokios informacijos vykstant procedūroms, susijusioms su *Normas Forales* Nr. 18/1993 (Alava) ir Nr. 11/1993 (Gipuskoa). *Territorio Histórico de Vizcaya* tvirtina, kad dėl *Norma Foral* Nr. 5/1993 išaugs mokesčių mokėtojų skaičius, todėl padidės ir pajamos iš mokesčių, nes ji skatina kurti naujas įmones. Vis dėlto Komisija pabrėžia, kad šis argumentas nepagrįstas išsamiu tyrimu ir nepaaiškina priežasties, dėl kurios atleidimas nuo mokesčio taikomas tik labai mažai įmonių daliai. Be to, priemonės laikinas pobūdis įrodo, kad ja siekiama laikino tikslo.

47 Antra, Komisija mano, kad nagrinėjamos atleidimo nuo mokesčio schemos yra nauja pagalba, o ne esama pagalba Reglamento Nr. 659/1999 prasme. Pirmiausia ji pažymi, kad jos priimtos ne prieš Ispanijos Karalystės įstojimą, t. y. 1986 m. sausio 1 d., ir kad nebuvo tiesiogiai ar netiesiogiai patvirtintos. Be to, Komisija teigia, kad ji nėra nurodžiusi, jog nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio nėra valstybės pagalba. Galiausiai Komisija patikslina, jog niekaip negalima priekaištauti dėl to, kad ji iš karto nepradėjo formalių tyrimo procedūrų, nes apie nagrinėjamą pagalbą jai nebuvo pranešta.

48 Trečia, nagrinėdama atleidimo nuo mokesčių neteisėtumą Komisija pažymi, jog Ispanijos valdžios institucijos neįsipareigojo šį atleidimą nuo mokesčio taikyti laikydamosi sąlygų dėl *de minimis* pagalbos. Todėl nagrinėjamoms atleidimo nuo mokesčių schemoms taikomas EB 88 straipsnio 3 dalyje nustatytas įpareigojimas iš anksto pranešti. Kadangi nebuvo pranešta, Komisija mano, kad ši pagalba neteisėta.

49 Be to, Komisija nurodo, kad negalima remtis teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principais, nes apie nagrinėjamas priemones nebuvo pranešta. Šiuo atžvilgiu Komisija patikslina, kad 1993 m. gegužės 10 d. Sprendimu 93/337/EEB dėl mokestinės pagalbos schemų investicijoms Baskų krašte (OL L 134, p. 25), kuris susijęs su 1988 m. įvestomis mokestinėmis priemonėmis, ji niekada nepatvirtino tariamos „Baskų krašto mokesčių sistemos“.

50 Ketvirta, Komisija mano, kad EB 87 straipsnio 3 dalyje nustatytos leidžiančios nukrypti nuostatos šiuo atveju netaikytinos. Komisija konstatuoja, kad atitinkamos *Territorios Históricos* „niekada neatitiko EB 87 straipsnio 3 dalies a punkte numatytoje leidžiančioje nukrypti nuostatoje keliamų reikalavimų“, nes jų bendras vidaus produktas vienam gyventojui pernelyg didelis. Taip pat ji mano, kad, nepaisant sąlygų, susijusių su minimaliomis investicijomis ir minimaliu darbo vietų skaičiaus sukūrimu, nagrinėjamos atleidimo nuo mokesčio schemos nėra pagalba investicijoms ar užimtumui. Ji nurodo, kad nagrinėjamos pagalbos apskaičiavimo pagrindas nėra investicijų suma, darbo vietų skaičius ar su juo susijusios išlaidos darbo užmokesčiui, bet mokesčio bazė. Be to, atitinkama pagalba teikiama atsižvelgiant ne į investicijų sumos, darbo vietų skaičiaus ar su juo susijusių išlaidų darbo užmokesčiui nustatytos ribos procentinį santykį, o į ribą, išreikštą mokesčio bazės procentais.

51 Atvirkščiai, Komisija patikslina, jog atsižvelgiant į tai, kad įmonės gavėjos iš dalies atleidžiamos nuo pelno mokesčio, nagrinėjama pagalba gali būti kvalifikuojama kaip pagalba veiklai. Taigi galutiniuose ginčijamuose sprendimuose Komisija pabrėžia, jog tokia pagalba iš esmės draudžiama, o atitinkamos *Territorios Históricos* neatitinka reikalavimų, kad joms būtų taikomos išimtys šioje srityje.

52 Todėl Komisija mano, kad atleidimo nuo mokesčio schemos negali būti pripažintos suderinamomis su bendrąja rinka taikant EB 87 straipsnio 3 dalies a ir c punktuose numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas.

53 Tada Komisija nagrinėja, ar aptariamos nuostatos gali būti pateisinamos remiantis EB 87 straipsnio 3 dalies c punktu, kiek jis susijęs su priemonėmis tam tikrai veiklai skatinti. Tačiau Komisija pažymi, kad ginčijamose atleidimo nuo mokesčio schemose nenumatytos priemonės mažoms ir vidutinėms įmonėms, tyrimams ir vystymui, aplinkos apsaugai, darbo vietų kūrimui ar mokymui. Be to, Komisija nurodo, kad nesant sektorinių apribojimų atleidimas nuo mokesčių gali būti taikomas įmonėms, susijusioms su tokiais jautriais sektoriais kaip žemės ūkis, žuvininkystė, anglies ir plieno pramonė, transportas, laivų statyba, sintetinis pluoštas ir automobilių pramonė, nesilaikant jiems taikomų taisyklių.

54 Galiausiai Komisija atmeta galimybę taikyti kitas EB 87 straipsnio 2 ir 3 dalyje numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas.

55 Penkta, Komisija nagrinėja, ar reikia nurodyti susigrąžinti jau suteiktą pagalbą. Ji mano, kad įmonės gavėjos galėjo suvokti atleidimo nuo mokesčių teikiamas lengvatas. Be to, ji primena, kad atleidimo nuo mokesčio schemos nebuvo įgyvendinamos laikantis EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos procedūros ir kad panašiomis aplinkybėmis įmonės pagalbos gavėjos iš esmės negali turėti teisėtų lūkesčių dėl pagalbos teisėtumo.

56 Be to, Komisija mano, kad jokia trečiųjų šalių pastabose nurodyta aplinkybė negali būti laikoma išimtine. Iš tikrųjų Komisija pažymi, kad Reglamente Nr. 659/1999 nustatyti terminai neteisėtai pagalbai netaikomi. Be to, Komisija pabrėžia, kad jau 1994 m. gegužės 25 d. laiške Ispanijos valdžios institucijas įspėjo apie tikimybę, kad nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio yra neteisėtas ir galimybę, jog jos bus įpareigotos sugrąžinti pagalbą. Taip pat Komisija nurodo, kad po to ji nei tiesiogiai,

nei netiesiogiai nagrinėjamo atleidimo nuo mokesčio nepripažino su bendrąja rinka suderinama priemone. Be to, Komisija mano, kad kitų galiojančių mokestinių priemonių buvimas likusioje Ispanijos Karalystės dalyje neturi sukelti teisėtų lūkesčių dėl nagrinėjamo atleidimo nuo mokesčio suderinamumo su bendrąja rinka atsižvelgiant į tai, kad jų požymiai labai skiriasi. Galiausiai Komisija pažymi, kad „ilgą laikotarpį“ nuo pirmojo 1994 m. gegužės 25 d. laiško iki sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą daugiausia lėmė tai, kad Ispanijos valdžios institucijos nebendradarbiavo. Šiuo atžvilgiu ji nurodo, kad negavo atsakymo į 1996 m. sausio 19 d. laišką.

57 Komisija daro išvadą, kad nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio su bendrąja rinka nesuderinama yra valstybės pagalba (žr. ginčijamų galutinių sprendimų 1 straipsnį). Todėl ji nurodo panaikinti nagrinėjamas pagalbos schemas, jeigu jos dar galioja (žr. ginčijamų galutinių sprendimų 2 straipsnį).

58 Ginčijamų galutinių sprendimų 3 straipsnis, kuriame numatytas pagalbos susigrąžinimas, suformuluotas taip:

„1. Ispanija imasi visų reikiamų priemonių 1 straipsnyje nurodytai pagalbai, kuri buvo neteisėtai suteikta, iš jos gavėjų susigrąžinti. Ispanija turi sustabdyti dar nesuteiktos pagalbos teikimą.

2. Susigrąžinti reikia nedelsiant pagal nacionalinėje teisėje numatytas procedūras su sąlyga, kad jos leidžia iš karto ir veiksmingai vykdyti šį sprendimą. Į grąžintiną pagalbą įskaitomos palūkanos, kurios skaičiuojamos nuo tos dienos, kai gavėjui buvo suteikta pagalba, iki jos grąžinimo dienos. Palūkanos apskaičiuojamos pagal orientacinę palūkanų normą, kuri yra taikoma regioninės pagalbos subsidijos ekvivalentui apskaičiuoti.“

59 Ginčijamų galutinių sprendimų 4 straipsnyje nurodyta, kad per du mėnesius nuo pranešimo apie šiuos sprendimus Ispanija informuoja Komisiją apie priemones, kurių ji ėmėsi šiam sprendimui įgyvendinti, o minėtų sprendimų 5 straipsnyje nurodyta, jog šie sprendimai skirti Ispanijos Karalystei.

60 Nagrinėdamas Komisijos pareikštą ieškinį Teisingumo Teismas konstatavo, kad neįgyvendinusi ginčijamų galutinių sprendimų Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų (2007 m. rugsėjo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija prieš Ispaniją*, C-177/06, Rink. p. I-7689).

Procesas

61 2001 m. vasario 9 d. Pirmosios instancijos teismui pateiktais trimis pareiškimais Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa ir Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya, ieškovės, pareiškė šiuos ieškinius dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl atleidimo nuo mokesčio schemų panaikinimo bylose T-30/01–T-32/01.

62 Atskiru dokumentu, užregistruotu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje 2001 m. gegužės 4 d., Komisija, remdamasi Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 114 straipsniu, pateikė prieštaravimą dėl minėtų ieškinių priimtinumo. 2002 m. balandžio 22 d. Pirmosios instancijos teismo (trečiosios išplėstinės kolegijos) nutartimi prieštaravimas buvo prijungtas prie pagrindinės bylos, nesprendžiant bylinėjimosi išlaidų klausimo.

63 2002 m. kovo 26 d. Pirmosios instancijos teismui pateiktais trimis pareiškimais ieškovės pareiškė šiuos ieškinius dėl galutinių sprendimų, susijusių su minėtomis atleidimo nuo mokesčio schemomis, panaikinimo bylose T-86/02–T-88/02.

64 2002 m. gegužės 17 d. Pirmosios instancijos teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininko nutartimi bylos T-86/02–T-88/02 buvo sujungtos pagal Procedūros reglamento 50 straipsnį, kad būtų bendrai vykdomas tolesnis bylos nagrinėjimas.

65 2002 m. liepos 1 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktais dokumentais *Comunidad autónoma del País Vasco* pateikė prašymą įstoti į šią bylą, kiek tai susiję su ieškiniais bylose T-86/02–T-88/02, palaikyti ieškovių reikalavimams. 2002 m. rugsėjo 10 d. Nutartimi Pirmosios instancijos teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininkas leido įstoti į bylą. Per nustatytus terminus įstojusi į bylą šalis pateikė savo paaiškinimus, o kitos šalys – pastabas dėl šių paaiškinimų.

66 2002 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktais dokumentais *Comunidad autónoma de la Rioja* pateikė prašymą įstoti į šią bylą, kiek tai susiję su ieškiniais bylose T-86/02–T-88/02, palaikyti Komisijos reikalavimams. 2005 m. rugsėjo 12 d. Nutartimi Pirmosios instancijos teismo penktosios išplėstinės kolegijos pirmininkas leido įstoti į bylą. Per nustatytus terminus įstojusi į bylą šalis pateikė savo paaiškinimus, o kitos šalys – pastabas dėl šių paaiškinimų.

67 2002 m. liepos 29 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu *Confederación Empresarial Vasca* (*Confebask*) pateikė prašymą įstoti į bylą, kiek tai susiję su ieškiniais bylose T-86/02–T-88/02, palaikyti ieškovių reikalavimams. 2005 m. rugsėjo 9 d. Nutartimi Pirmosios instancijos teismo penktosios išplėstinės kolegijos pirmininkas leido įstoti į bylą. Per nustatytus terminus įstojusi į bylą šalis pateikė savo paaiškinimus, o kitos šalys – pastabas dėl šių paaiškinimų.

68 2002 m. rugsėjo 10 d. Nutartimi Pirmosios instancijos teismo trečiosios išplėstinės kolegijos pirmininkas sustabdė bylų T-30/01–T-32/01 ir T-86/02–T-88/02 nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas išnagrinės apeliacinius skundus dėl 2002 m. kovo 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų *Diputación Foral de Álava ir kt. prieš Komisiją* (T-127/99, T-129/99 ir T-148/99, Rink. p. II-1275, toliau – sprendimas *Demesa*) ir *Diputatión Foral de Álava ir kt. prieš Komisiją* (T-92/00 ir T-103/00, Rink. p. II-1385). Šiuose dviejuose sprendimuose Pirmosios instancijos teismas nagrinėjo ieškinius, pareikštus dėl dviejų Komisijos sprendimų, kuriuose valstybės pagalba, skirta *Daewo Electronics Manufacturing España SA* (*Demesa*) bei *Ramondín SA* ir *Ramondín Cápsulas SA,* suteikiant mokesčių lengvatas Alavos istorinėje teritorijoje (1999 m. vasario 24 d. Komisijos sprendimas 1999/718/EB dėl Ispanijos suteiktos valstybės

pagalbos įmonei *Demesa* (OL L 292, p. 1) ir 1999 m. gruodžio 22 d. Komisijos sprendimas 2000/795/EB dėl Ispanijos suteiktos valstybės pagalbos *Ramondín SA* ir *Ramondín Cápsulas SA* (OL L 318, 2000, p. 36), pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka.

69 Pakeitus Pirmosios instancijos teismo kolegijų sudėtį, teisėjas pranešėjas buvo paskirtas į penktąją kolegiją, todėl šios bylos buvo paskirtos penktajai išplėstinei kolegijai.

70 2004 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismui priėmus sprendimus *Demesa ir Territorio Histórico de Álava prieš Komisiją* (C-183/02 P ir C-187/02 P, Rink. p. I-10609) ir *Ramondín ir kt. prieš Komisiją* (C-186/02 P ir C-188/02 P, Rink. p. I-10653), kuriais atmesti apeliaciniai skundai dėl šio sprendimo 68 punkte minėtų sprendimų *Demesa* ir *Ramondín*, bylos nagrinėjimas buvo tęsiamas.

71 2005 m. sausio 6 d. Pirmosios instancijos teismas šalims pateikė klausimus dėl pasekmių, kurias minėti sprendimai gali turėti šiems ieškiniams.

72 2005 m. vasario 7 d. laiške, pateikusios nuomonę dėl šių sprendimų, ieškovės patvirtino savo ieškinius. Vis dėlto jos atsisakė pareiškimuose nurodyto pirmojo ieškinių pagrindo bylose T-86/02–T-88/02.

73 Išklausius šalis, 2005 m. lapkričio 11 d. Pirmosios instancijos teismo penktosios išplėstinės kolegijos pirmininko nutartimi bylos T-30/01–T-32/01 buvo sujungtos su

bylomis T-86/02–T-88/02 pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 50 straipsnį.

74 2005 m. gruodžio 20 d. ieškovės paprašė, kad taikant proceso organizavimo priemones būtų susipažinta ir prireikus priimtas sprendimas sujungtose bylose T-30/01–T-32/01 ir T-86/02–T-88/02 prieš priimant sprendimą bylose T-227/01–T-229/01 ir T-230/01–T-232/01.

75 2007 m. vasario 17 d. taikydamas proceso organizavimo priemones Pirmosios instancijos teismas paprašė ieškoves bylose T-86/02–T-88/02 pateikti informaciją apie nagrinėjamų mokesčių schemų gavėjus.

76 2007 m. kovo 12 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktame laiške ieškovės kėlė klausimą dėl šios proceso organizavimo priemonės būtinumo. 2007 m. kovo 1 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu laišku *Confebask* paprašė peržiūrėti šią proceso organizavimo priemonę.

77 2007 m. kovo 22 d. Pirmosios instancijos teismas patvirtino 2007 m. vasario 14 d. proceso organizavimo priemonę, o ieškovių atsakymas Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai buvo pateiktas 2007 m. balandžio 23 dieną.

78 2007 m. liepos 30 d. Pirmosios instancijos teismas, taikydamas proceso organizavimo priemones, pateikė šalims klausimus, į kuriuos šalys atsakė 2007 m. spalio mėnesį.

79 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. Per 2008 m. sausio 15 d. posėdį buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

80 Per šį posėdį ieškovėms buvo leista pateikti dokumentą, kuris buvo perduotas Komisijai, kaip tai įrašyta į teismo posėdžio protokolą.

81 Taip pat per šį posėdį Pirmosios instancijos teismas ieškovėms ir *Confebask* nurodė iki 2008 m. sausio 28 d. pateikti tam tikrą informaciją apie nagrinėjamų priemonių gavėjus. Tai buvo įrašyta į teismo posėdžio protokolą.

82 Pasibaigus posėdžiui, penktosios išplėstinės kolegijos pirmininkas nusprendė pratęsti žodinę proceso dalį.

83 2008 m. sausio 24 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai *Territorio Histórico de Vizcaya* pateiktu laišku ir 2008 m. sausio 28 d. *Territorio Histórico de Álava* ir *Territorio Histórico de Guipúzcoa* pateiktais laiškais ieškovės pateikė dokumentus su prašyta informacija. *Confebask* tai padarė 2008 m. sausio 29 d. laišku. Pirmosios instancijos teismui pratęsus nustatytą terminą, Komisija pateikė savo pastabas dėl šių dokumentų 2008 m. kovo 6 dieną.

84 Penktosios išplėstinės kolegijos pirmininkas baigė žodinę proceso dalį 2008 m. kovo 12 dieną. Šalys apie tai buvo informuotos 2008 m. kovo 13 d. laišku.

85 Išklausęs šalių pastabas dėl bylų sujungimo, Pirmosios instancijos teismas mano, kad pagal Procedūros reglamento 50 straipsnio 1 dalį reikia sujungti bylas T-30/01, T-31/01, T-32/01, T-86/02, T-87/02 ir T-88/02, kad jose būtų priimtas galutinis sprendimas.

Šalių reikalavimai

I — *Bylose T-30/01–T-32/01*

86 Ieškovės Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti 2000 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl trijų nagrinėjamų atleidimo nuo mokesčio schemų,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

87 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— pripažinti, kad ieškiniai neturi dalyko,

— nepatenkinus pirmojo reikalavimo, pripažinti ieškinius nepriimtinais,

— nepatenkinus antrojo reikalavimo, atmesti ieškinius kaip nepagrįstus,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

II — *Bylose T-86/02–T-88/02*

88 Ieškovės Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti ginčijamus galutinius sprendimus,

— nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti šių sprendimų 3 straipsnio pirmąjį sakinį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

89 *Confebask* ir *Comunidad autónoma del País Vasco*, ieškovių reikalavimus palaikyti į bylas įstojusios šalys, Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti ginčijamus galutinius sprendimus,

— nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti šių sprendimų 3 straipsnį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

90 Komisija ir *Comunidad autónoma de la Rioja*, Komisijos reikalavimus palaikyti į bylą įstojusi šalis, Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinius kaip nepagrįstus,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

91 Pirmiausia reikia išnagrinėti ieškinius bylose T-86/02–T-88/02, pareikštus dėl ginčijamų galutinių sprendimų, o tada ieškinius bylose T-30/01–T-32/01, pareikštus dėl 2000 m. lapkričio 28 d. Sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą.

I — *Dėl ieškinių bylose T-86/02–T-88/02, kuriais prašoma panaikinti ginčijamus galutinius sprendimus, kuriuose nagrinėjamos schemos pripažintos nesuderinamomis ir nurodyta susigrąžinti suteiktą pagalbą*

A — *Dėl Confebask prašymo įstoti į bylą priimtinumo, kiek tai susiję su ieškiniais bylose T-86/02–T-88/02*

1. Šalių argumentai

92 Per žodinę proceso dalį Komisija rėmėsi *Confebask* prašymo įstoti į bylą nepriimtinumu dėl to, kad ši neįrodė, jog tarp jos narių yra nagrinėjamų priemonių gavėjų.

93 Per posėdį uždavus klausimus, *Confebask* pateikė tam tikrus dokumentus. Ji pateikė kiekvienos iš trijų *Territorio Histórico* finansų generalinio direktoriaus (*Director General de Hacienda*) dokumentus, patvirtinančius, kad tam tikroms įmonėms buvo taikytas nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčio. Šie dokumentai patvirtina, kad ginčijami galutiniai sprendimai, visų pirma jų 3 straipsnis, kuriame nurodyta

susigrąžinti pagalbą, skirti toms įmonėms. Be to, *Confebask* generalinio sekretoriaus ir pirmininko pasirašytas dokumentas patvirtina, kad pateikiant prašymus įstoti į bylą kiekviena šių įmonių buvo *Confebask* narė.

94 Šie dokumentai buvo perduoti Komisijai, kuri teigia, jog *Confebask* neįrodė, kad jos prašymas įstoti į bylą priimtinas.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

95 Primintina, kad tai, jog 2005 m. rugsėjo 9 d. Pirmosios instancijos teismo penktosios išplėstinės kolegijos pirmininko priimta nutartimi *Confebask* leista įstoti į bylą palaikyti ieškovių reikalavimus bylose T-86/02–T-88/02, nereiškia, kad draudžiama iš naujo nagrinėti prašymo įstoti į bylą priimtinumą priimant galutinį sprendimą (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 52 punktą).

96 Pagal Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą, kuri, remiantis šio Statuto 53 straipsnio pirma pastraipa, yra taikoma Pirmosios instancijos teismui, įstoti į šiame teisme nagrinėjamas bylas gali bet kuris asmuo, įrodęs savo suinteresuotumą bylos baigtimi.

97 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką atstovaujanti asociacija gali įstoti į bylą, jeigu jos tikslas – narių apsauga bylose, kuriose iškelti esminiai klausimai, galintys šiems turėti įtakos (1997 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *National Power ir PowerGen*, C-151/97 P(I) ir C-157/97 P(I), Rink. p. I-3491, 66 punktas ir 1998 m. rugsėjo 28 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Pharos prieš Komisiją*, C-151/98 P, Rink. p. I-5441, 6 punktas; 2007 m. balandžio 19 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutarties *MABB prieš Komisiją*, T-24/06, nepaskelbta Rinkinyje, 10 punktas).

98 Be to, primintina, kad šiuo plačiu asociacijų teisės įstoti į bylą aiškinimu siekiama leisti geriau įvertinti bylų pagrindą, išvengiant daugybės atskirų įstojimų į bylą, kurie pakenktų veiksmingai bei tinkamai proceso eigai (šio sprendimo 97 punkte minėtos nutarties *National Power ir PowerGen* 66 punktas, 2004 m. liepos 26 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Microsoft prieš Komisiją*, T-201/04 R, Rink. p. II-2977, 38 punktas).

99 Šiuo atveju *Confebask* yra profesinė konfederacinė tarpsektorinė organizacija, kurios tikslas yra atstovauti jos nariais esančių Ispanijos Baskų krašto verslininkų organizacijų bendriems interesams, koordinuoti jų veiklą, juos informuoti ir ginti interesus. Visų pirma jos tikslas – atstovauti Baskų krašto įmonių interesams, juos ginti administracijoje ir socialinėse bei profesinėse organizacijose.

100 Neginčyta, kad kalbama apie Ispanijos Baskų krašto įmonėms atstovaujančią organizaciją.

101 Be to, reikia konstatuoti, kad, kaip tai matyti iš dokumentų, pateiktų per žodinę proceso dalį, tam tikroms įmonėms, kurios buvo *Confebask* narėmis tuo metu, kai ši pateikė prašymą įstoti į bylą, buvo suteikta pagalba pagal šioje byloje nagrinėjamas mokesčių schemas.

102 Todėl nagrinėjami ieškiniai gali padaryti poveikį šių įmonių, kurios yra *Confebask* narės ir kartu faktinės nagrinėjamų mokesčių priemonių gavėjos, interesams.

103 Dar daugiau, *Confebask* dalyvavo vykstant administracinei procedūrai, po kurios buvo priimti ginčijami galutiniai sprendimai.

104 Todėl reikia manyti, kad *Confebask* yra suinteresuota bylos baigtimi ir jos prašymas įstoti į bylą palaikyti ieškovių reikalavimus yra priimtinas.

B — *Dėl ieškinių pagrįstumo bylose T-86/02–T-88/02*

105 Ieškovės savo ieškiniuose nurodo penkis ieškinio pagrindus. Vis dėlto jos atsisakė pirmojo pagrindo, susijusio su nagrinėjamų priemonių bendru pobūdžiu ir valstybės pagalbos nebuvimu EB 87 straipsnio 1 dalies prasme (žr. šio sprendimo 72 punktą).

106 Antrajame ieškinio pagrinde jos teigia, kad nagrinėjamos atleidimo nuo mokesčių schemos turėjo būti laikomos esama pagalba, o ne nauja pagalba. Trečiasis pagrindas susijęs su EB 88 straipsnio 1 dalies ir Reglamento Nr. 659/1999 17–19 straipsnių pažeidimu dėl to, kad Komisija turėjo taikyti procedūrą, susijusią su esamos pagalbos schemomis. Ketvirtasis ieškinio pagrindas grindžiamas EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto pažeidimu dėl to, kad nagrinėjamos schemos nėra su bendrąja rinka nesuderinama pagalba veiklai, o pagalba investicijoms ar darbo vietų kūrimui. Penktajame ieškinio pagrinde ieškovės teigia, kad nagrinėjamas įpareigojimas susigrąžinti pagalbą susijęs su procedūros pažeidimu, teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimu. Galiausiai dublike ieškovės nurodo Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą dėl to, kad Komisija sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą turėjo paminėti, jog buvo surengti susitikimai su Ispanijos valdžios institucijomis.

1. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad nagrinėjamos pagalbos schemos tariamai yra esama pagalba

107 Antrąjį pagrindą sudaro dvi dalys. Pirma dalis grindžiama Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio pažeidimu, antra dalis – Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio pažeidimu.

a) Dėl pirmos dalies, grindžiamos Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio pažeidimu

Šalių argumentai

108 Anot ieškovių, Komisija turėjo nuspręsti, kad atleidimo nuo mokesčio schemos yra esama pagalba, nes remiantis Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčiu jų patvirtinimo metu tai nebuvo pagalbos schemos ir jomis tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi, o ne todėl, kad atitinkama valstybė narė jas pakeitė.

109 Pirma, ieškovės teigia, kad Komisija netiesiogiai nusprendė, jog atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba jų patvirtinimo metu.

110 Ieškovių nuomone, tuo metu, kai Komisija sužinojo apie šias schemas, t. y. 1994 m., ši neturėjo pareigos pirminę patikrinimo procedūrą užbaigti priimdama sprendimą pagal EB 249 straipsnį, o palankią nuomonę, pagal kurią nagrinėjamos priemonės nėra pagalba, galėjo išreikšti vien tylėdama.

111 Šiuo atžvilgiu formuojama teismo praktika dėl priemonių, apie kurias nepranešta, taikoma ir nuostatų, apie kurias nepranešta, bet apie kurias Komisija žino, pirminio patikrinimo atveju. Beje, teismo praktika, įpareigojanti Komisiją pradėti formalią tyrimo procedūrą, jei yra abejonių dėl nacionalinės priemonės suderinamumo su bendrąja rinka, suponuoja, kad tokio sprendimo nebuvimas iš esmės reiškia, jog Komisija mano, kad nagrinėjama priemonė atitinka Bendrijos teisę.

112 1991 m. kovo 4 d. Komisijos pranešimas valstybėms narėms apie pranešimo dėl pagalbos taisykles ir apie procedūros taisykles, kai pagalba įgyvendinta pažeidžiant [EB 88 straipsnio] 3 dalies nuostatas (toliau – 1991 m. pranešimas), šiuo atveju patvirtina, kad Komisija nemano, jog baigusi pirminį patikrinimą turi priimti sprendimą tuo atveju, jei valstybė narė tinkamai atsako į jos prašymą pateikti informaciją. Be to, iš šio pranešimo matyti, kad už konkurencijos klausimus atsakingas Komisijos narys tik siūlo nesiimti veiksmų dėl nagrinėjamos priemonės, jeigu neturi abejonių dėl jos suderinamumo. Tokiam „procedūros užbaigimui nesiimant tolesnių veiksmų“ būdingas formalaus sprendimo nebuvimas.

113 EB 232 straipsnis nedraudžia taip elgtis. Anot ieškovių, nacionalinės valdžios institucijos neturi teisės pareikšti ieškinį dėl neveikimo, kad priverstų Komisiją priimti sprendimą dėl skundo, kurį pateikė ne šios institucijos.

114 Ieškovės nurodo, kada Komisija turi baigti pirminio patikrinimo procedūrą nesiimdama tolesnių veiksmų. Šiuo atžvilgiu jos pažymi, jog iki Reglamento Nr. 659/1999 įsigaliojimo Komisijai nebuvo nustatytas terminas. Vis dėlto teismo praktikoje remiantis teisinio saugumo principu Komisijai buvo nustatyta pareiga pareikšti nuomonę per pagrįstą terminą. Todėl atsižvelgiant į pirminio patikrinimo procedūros pobūdį terminas ją užbaigti turi būti trumpas. Tai pripažino pati Komisija. Anot ieškovių, Komisija turi pareigą veikti rūpestingai netgi tais atvejais, jei apie nacionalines priemones nepranešta pagal 1983 m. pranešimą dėl neteisėtos pagalbos.

115 Šiomis aplinkybėmis ieškovės mano, kad Komisija netiesiogiai ir tiesiogiai pripažino, jog atleidimo nuo mokesčio schemų nebuvo galima pripažinti valstybės pagalba.

116 Ieškovės pažymi, kad 1994 m. gegužės 25 d. prašyme pateikti informaciją Komisija Ispanijos valdžios institucijas įspėjo, jog ji turės pradėti formalią tyrimo procedūrą, jei nebus pateiktas atsakymas arba bus pateiktas jos netenkinantis atsakymas. Tačiau Komisija nepradėjo šios procedūros gavusi 1994 m. rugsėjo 30 d. atsakymą, kuriame Ispanijos Karalystė ginčijo, jog atleidimo nuo mokesčio schemos yra valstybės pagalba. Iš to ieškovės daro išvadą, jog Komisija nusprendė, kad šis atsakymas tinkamas ir kad nagrinėjamos schemos nėra valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme.

117 Ieškovės mano, kad 1995 m. liepos 18 d. laiškas, kuriame Komisija atsiuntė atsakymą 1994 m. skundą pateikusiems asmenims, patvirtina tai, kas pasakyta, ir, anot ieškovių, leidžia numanyti, kad nagrinėjamos atleidimo nuo mokesčių schemos nėra valstybės pagalba.

118 Be to, ir kitos aplinkybės leidžia daryti prielaidą, kad Komisija netiesiogiai pripažino, jog atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba. Pirma, Komisija Oficialiajame leidinyje nepaskelbė pranešimo, kuriuo trečiosios šalys informuojamos apie riziką dėl atleidimo nuo mokesčio schemų užtikrintumo. Antra, Komisija savo dokumentuose pripažįsta, kad atleidimo nuo mokesčių schemų tyrimas užtruko. Tačiau sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą ar skundžiamuose galutiniuose sprendimuose šiuo atžvilgiu nacionalinėms valdžios institucijoms nebuvo pateikta jokių pastabų. Trečia, 2000 m. vasario 3 d. Komisijos Ispanijos valdžios institucijoms atsiųstame prašyme pateikti informaciją nebuvo remtasi 1994 m. skundu. Iš to matyti, kad, atvirkščiai, Komisija ketino nagrinėti Alavos provincijos atleidimo nuo mokesčio schemą pradėdama nuo Sprendimo Nr. 1999/718 (žr. šio sprendimo 68 punktą). Šiuo atveju toks laiškas nėra nurodymas pateikti informaciją apie nagrinėjamų priemonių gavėjus, beje, ši informacija nėra svarbi tariamos pagalbos schemos, kuri nagrinėjama *in abstracto*, buvimo atveju. Ketvirta, sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą nesusijęs ir su 1994 m. skundu. Atvirkščiai, šis skundas grindžiamas Komisijos pranešimu dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokesti-

nimu susijusioms priemonėms (OL C 384, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 277; toliau – 1998 m. pranešimas dėl fiskalinės pagalbos).

119 Be to, aplinkybė, kad po 1994 m. Komisija priėmė sprendimus dėl kitų *Territorio Histórico de Álava*, *Territorio Histórico de Vizcaya* ir *Territorio Histórico de Guipúzcoa* mokesčių schemų, neturi jokios įtakos tam, kad iš pradžių ji nusprendė, jog atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba. Sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą ir ginčijami galutiniai sprendimai įrodo Komisijos savivaliavimą, kuri, be to, nepagrindė, kodėl pirmiausia nagrinėjo 1996 m. schemas, nustatančias kitas mokesčių lengvatas, kaip antai mokesčių kreditus ir mokesčio bazės sumažinimą, nors ir manė, kad šios schemos ne tokios „agresyvios“ kaip šiuo atveju nagrinėjamos 1993 m. schemos.

120 Dublike ieškovės nurodo tam tikras aplinkybes, iš kurių matyti, jog Komisija aiškiai atmetė 1994 m. skundą dėl to, kad atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba.

121 Taigi iš 1997 m. balandžio 22 d. diskusijų Ispanijos Senate (1997 m. kovo 17 d. *Boletín Oficial de las Cortes Generales* Nr. 204, 681/000550) matyti, kad per 1997 m. kovo 17 d. susirinkimą už konkurencijos klausimus atsakingas Komisijos narys *Comunidad autónoma de la Rioja* delegacijai patvirtino, kad 1994 m. skundas „priskiriamas ne Europos Sąjungos, o nagrinėjamos valstybės narės kompetencijai“. Beje, iš 2002 m. spalio 24 d. internete paskelbto spaudos straipsnio matyti, kad į šį skundą neatsižvelgta. Iš šių dviejų aplinkybių ieškovės daro išvadą, jog *Comunidad autónoma de la Rioja* yra susijusi su 1994 m. skundu ir kad Komisija šį skundą aiškiai atmetė, nes atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba, todėl joms netaikoma Bendrijos teisė. Iš Komisijos sprendimo dėl *Ramondín* suteiktos pagalbos ieškovės daro išvadą, kad, kiek tai susiję su skundu dėl nagrinėjamos pagalbos, *Comunidad autónoma de la Rioja* atsisakė atskirai ginčyti vien *Norma Foral* Nr. 22/1994 (Alava) suderinamumą su teise valstybės pagalbos srityje. Ieškovės mano, kad toks požiūrio pasikeitimas paaiškinamas minėtu 1994 m. skundo atmetimu. Galiausiai Komisija niekada neužsiminė apie šį

skundą ar apie tai, kad jo nagrinėjimas atidėtas praktiniais sumetimais, nuo 1997 m. ėmusis veiksmų dėl *Territorio Histórico de Álava*, *Territorio Histórico de Vizcaya* ir *Territorio Histórico de Guipúzcoa* tam tikrų mokesčių schemų. Visų pirma Komisija to nepaminėjo savo pastabose dėl Ispanijos teismo pateiktų prejudicinių klausimų bylose, kuriose buvo priimta 2000 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartis *Juntas Generales de Guipúzcoa ir kt.* (C-400/97–C-402/97, Rink. p. I-1073), susijusi su nagrinėjamomis trimis atleidimo nuo mokesčio schemomis. Taip pat jų atžvilgiu priimtas sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą nukreipia tik į 2000 m. sausio 5 d. pateiktą skundą.

122 Todėl nei Komisijos 1995 m. liepos 18 d. laiškas, adresuotas 1994 m. skundą pateikusiems asmenims, nei 1996 m. sausio 19 d. laiškas, kuriame ji Ispanijos valdžios institucijų paprašė pateikti naujos informacijos, Pirmosios instancijos teismui nekliudo konstatuoti, kad 1997 m. už konkurencijos klausimus atsakingas Komisijos narys patvirtino, jog minėtas skundas atmestas. Atvirkščiai, 1995 m. liepos 18 d. laišku aiškiai pranešta, kad sprendimas bus priimtas ir atsiųstas skundą pateikusiems asmenims.

123 Taigi, anot ieškovių, Komisija nusprendė, kad nagrinėjamos priemonės nėra valstybės pagalba jų įsigaliojimo metu.

124 Antra, ieškovės tvirtina, kad ginčijami sprendimai paaiškinami tik politikos valstybės pagalbos srityje vystymusi, dėl kurio pakeistas tam tikrų mokestinių priemonių nagrinėjimo kriterijus. Taigi jos teigia, kad bendroji rinka vystėsi Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme.

125 Ieškovės pabrėžia, kad pirminiame Reglamento Nr. 659/1999 tekste esama pagalba, kuri dabar nurodyta šio Reglamento 1 straipsnio b punkto v papunktyje, nebuvo numatyta. Jos mano, jog ši nuostata konkrečiai buvo įtraukta *a posteriori*, kad būtų atsižvelgta į Komisijos politikos valstybės pagalbos srityje pokyčius. Šiuo atveju iš minėto reglamento ketvirtos konstatuojamosios dalies matyti, kad ši nuostata iš tikrųjų susijusi su Komisijos politikos valstybės pagalbos srityje vystymusi, ir ieškovės iš to daro

išvadą, jog bendrosios rinkos vystymasis reiškia tą patį, ką ir politikos valstybės pagalbos srityje vystymasis.

126 Ieškovių nuomone, iš 1997 m. gruodžio 1 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucijos dėl verslo apmokestinimo elgesio kodekso (OL C 2, 1998, p. 2) matyti, kad Komisija pareiškė norą iš naujo išnagrinėti valstybėse narėse galiojančias mokesčių schemas, taip pranešdama apie su jomis susijusio vertinimo kriterijaus pasikeitimą. 1998 m. pranešimas dėl fiskalinės pagalbos tai patvirtina, nes Komisija jame nurodo, jog mokesčių schemas „kiekvienu atskiru atveju“ ji nagrinės iš naujo „remdamasi“ šiuo pranešimu. Ieškovės priduria, kad sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą konkrečiai nurodytas šis pranešimas.

127 Be to, ieškovės mano, kad Komisijos nurodytas Sprendimas 93/337 nėra tinkamas pagrindas. Iš tikrųjų, jų nuomone, Sprendime 93/337 nagrinėjamus mokesčių kreditus Komisija pripažino atrankinio pobūdžio priemonėmis, nes jie taikyti tik tam tikrai veiklai. Komisija netaikė su minimalia investicijų suma susijusio kriterijaus. Atvirkščiai, šiuo atveju nagrinėjamos atleidimo nuo mokesčio priemonės taikomos visoms veiklos rūšims ir todėl 1993 m. gali būti teisėtai laikomos bendromis priemonėmis.

128 Taip pat jos nurodo 2003 m. vasario 17 d. Komisijos sprendimą 2003/755/EB dėl pagalbos schemos, kurią Belgija taiko Belgijoje įsteigtiems koordinavimo centrams (OL L 282, p. 25), kuriame Komisija pripažino, kad Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunktis taikomas tik tuo atveju, jei iš pradžių laikiusi, kad priemonė nėra pagalba, Komisija pakeičia savo vertinimą ir nusprendžia, kad taip yra.

129 Taigi ieškovės mano, kad politika valstybės pagalbos srityje vystėsi Reglamento EB 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme.

130 Trečia, ieškovės pabrėžia, kad nagrinėjamos mokestinės priemonės nebuvo pakeistos.

131 Jos daro išvadą, kad nagrinėjamų priemonių nepripažinusi esama pagalba Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme Komisija padarė teisės klaidą.

132 Komisija, kurią palaiko *Comunidad autónoma de la Rioja*, šią pirmą ieškinio pagrindo dalį prašo atmesti.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

133 Visų pirma primintina, kad Sutartis nustato skirtingas procedūras atsižvelgiant į tai, ar pagalba yra esama, ar nauja. Pagal EB 88 straipsnio 3 dalį Komisija turi būti laiku informuojama apie naują pagalbą ir ji neįgyvendinama tol, kol priimamas galutinis sprendimas, o pagal EB 88 straipsnio 1 dalį esama pagalba gali būti įgyvendinama tol, kol Komisija nustato, kad ji nesuderinama su bendrąja rinka (1994 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, Rink. p. I-877, 20 punktas). Taigi tam tikrais atvejais dėl esamos pagalbos nesuderinamumo priimtas sprendimas gali turėti pasekmių tik ateičiai (šio sprendimo 68 punkte minėto Sprendimo *Demesa* 172 punktas).

134 Pagal Reglamento Nr. 659/1999, įsigaliojusio 1999 m. balandžio 16 d. ir todėl taikytino ginčijamų galutinių sprendimų priėmimo metu, 1 straipsnio b punkto v papunktį esama pagalba – „tai esama pagalba, nes galima nustatyti, ar jos patvirtinimo metu tai nebuvo pagalba, o tokia ji tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi, ir nebuvo atitinkamos valstybės narės pakeista“.

135 Ieškovės tvirtina, kad Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunktyje nustatytos trys sąlygos įvykdytos. Komisija nusprendė, kad dvi pirmosios sąlygos, susijusios su tuo, kad nagrinėjamos schemos jų patvirtinimo metu nebuvo pagalba, o ja tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi, šiuo atveju neįvykdytos (žr. Sprendimo 2003/28 78 punktą, Sprendimo 2003/86 76 punktą ir Sprendimo 2003/192 74 punktą).

136 Reikia išnagrinėti, ar Komisija teisingai nusprendė, kad šiuo atveju minėtos sąlygos neįvykdytos.

137 Dėl pirmosios sąlygos ieškovės teigia, kad Komisija implicitiškai ir aiškiai pripažino, jog nagrinėjamos schemos jų patvirtinimo metu nebuvo valstybės pagalba.

138 Pirma, dublike ieškovės teigia, kad Komisija aiškiai atmetė 1994 m. skundą.

139 Vis dėlto iš bylos medžiagos matyti, kad Komisija po to, kai gavo 1994 m. skundą, tęsė tyrimą (žr. šio sprendimo 21 punktą ir paskesnius punktus), tačiau nepriėmė aiškaus sprendimo.

140 Taigi 1995 m. liepos 18 d. laišku Komisija pareiškėjus informavo, kad ji tęsia Ispanijos mokesčių sistemos ir valstybėse narėse galiojančių autonominių mokesčių schemų tyrimą visų pirma atsižvelgdama į atskirose valstybėse narėse vykstančią federalinę raidą. Komisija nurodė, kad jos tarnybos renka būtinus duomenis ir kad, išsiaiškinusi šiuos klausimus, priims sprendimą dėl skundo ir jį atsiųs. Iš to aiškiai matyti, kad Komisija toliau tyrė skundą ir kad po to nepriėmė jokio sprendimo.

141 Taip pat 1996 m. sausio 19 d. laišku Komisija informavo Ispanijos Karalystę, kad ji tiria nagrinėjamų mokestinių nuostatų poveikį konkurencijai ir paprašė pateikti informaciją apie nagrinėjamų priemonių gavėjus. Taigi neatsižvelgiant į tai, ar Komisija gavo atsakymą šiuo atžvilgiu, nes dėl šio klausimo šalys nesutaria, bet kuriuo atveju reikia pripažinti, kad šis laiškas įrodo, jog tuo metu Komisija neišreiškė savo nuomonės dėl nagrinėjamų schemų (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Gestevisión Telecinco prieš Komisiją*, T-95/96, Rink. p. II-3407, 88 punktą).

142 Galiausiai reikia konstatuoti, kad Ispanijos Senato nario klausimas Ispanijos vyriausybei dėl 1997 m. kovo 17 d. susirinkimo nesusijęs su Komisija ir tik patvirtina tai, kad už konkurencijos klausimus atsakingo Komisijos nario tariamai išsakyti teiginiai buvo pasakyti nacionaliniame parlamente vykusiose diskusijose. Tokia aplinkybė negali būti laikoma aiškiu Komisijos pozicijos išreiškimu, nesvarbu, koks jos turinys.

143 Be to, nei straipsnis spaudoje, nei ieškovių išvados dėl skundą pateikusių asmenų ar Komisijos veiksmų kitose procedūrose neįrodo, kad šiuo atveju Komisija priėmė sprendimą.

144 Todėl reikia konstatuoti, kad nė vienas iš pateiktų dokumentų nėra valstybei narei skirtas sprendimas ir kad nė viena iš pateiktų aplinkybių neįrodo, jog Komisija pateikė tvirtą ir aiškią nuomonę dėl ieškovės skundo (šiuo klausimu žr. 2006 m. balandžio 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją*, T-351/02, Rink. p. II-1047, 46–49 punktus).

145 Todėl neįrodyta, jog buvo priimtas aiškus Komisijos sprendimas, kuriuo pripažinta, kad nagrinėjamos schemos jų patvirtinimo metu nebuvo valstybės pagalbos schemos.

146 Antra, ieškovės teigia, jog Komisija pirminio patikrinimo etapo neturėjo užbaigti priimdama sprendimą pagal EB 249 straipsnį ir savo poziciją, kad nagrinėjamos mokesčių priemonės nėra pagalba, galėjo išreikšti vien tylėjimu.

147 Toks aiškinimas neleistinas.

148 Iš tikrųjų reikia priminti, kad vien institucijos tylėjimas negali sukelti privalomų teisinių pasekmių, galinčių daryti poveikį ieškovo interesams, išskyrus jeigu tai aiškiai numatyta Bendrijos teisės nuostatoje. Bendrijos teisėje kai kuriais specifiniais atvejais numatyta, kad institucijos tylėjimas turi sprendimo galią, jeigu ši institucija buvo paraginta apibrėžti savo poziciją ir pasibaigus atitinkamam terminui to nepadarė. Nesant tokių aiškių nuostatų, kuriomis būtų nustatytas terminas, kuriam pasibaigus laikoma, kad priimtas implicitinis sprendimas, ir kuriomis apibrėžiamas šio sprendimo turinys, institucijos neveikimas negali būti prilygintas sprendimui, nes kitaip būtų ginčijamos Sutartyje numatytos teisių gynimo priemonės (1999 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Sodima prieš Komisiją*, T-190/95 ir T-45/96, Rink. p. II-3617, 31 ir 32 punktai).

149 Šiuo atveju nustatyta, kad apie nagrinėjamas 1993 m. mokesčių schemas Komisijai nebuvo pranešta.

150 Tačiau valstybės pagalbos srityje taikytinose nuostatose nenumatyta, jog Komisijos tylėjimas prilygsta implicitiniam sprendimui, kad atitinkamu atveju nėra valstybės pagalbos, ypač kai Komisijai nebuvo pranešta apie nagrinėjamas priemones. Iš tikrųjų Komisija, kuri turi išimtinę kompetenciją konstatuoti galimą pagalbos nesuderinamumą su bendrąja rinka, pasibaigus pirminiam valstybės priemonės tyrimo etapui, atitinkamos valstybės narės atžvilgiu privalo priimti sprendimą, kuriame konstatuojama, kad nėra pagalbos, kad ji yra suderinama arba kad būtina pradėti formalią tyrimo procedūrą, numatytą EB 88 straipsnio 2 dalyje (šio sprendimo 141 punkte minėto Sprendimo *Gestevisión Telecinco prieš Komisiją* 53–55 punktai).

151 Todėl toks sprendimas, apie kurį, be to, pranešama valstybei narei, negali būti numanomas ir negali būti Komisijos tylėjimo tam tikrą laiką pasekmė.

152 Taigi šiuo atveju negalima pripažinti, kad Komisija galėjo priimti implicitinį sprendimą, pagal kurį nagrinėjamos mokesčių schemos nebuvo pagalbos schemos jų patvirtinimo metu.

153 Vien tai, kad dėl nagrinėjamos valstybės priemonės Komisija nepradėjo formalios tyrimo procedūros per santykinai ilgą laikotarpį, nereiškia, kad ši priemonė tampa objektyvia esama pagalba, jei tai yra pagalba. Šiuo atžvilgiu galėjusios egzistuoti abejonės gali būti laikomos nebent sukėlusiomis gavėjų teisėtus lūkesčius, kliudančius susigrąžinti anksčiau suteiktą pagalbą (2002 m. balandžio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Government of Gibraltar prieš Komisiją*, T-195/01–T-207/01, Rink. p. II-2309, 129 punktas).

154 Be to, ieškovės Komisijos neragino išreikšti pozicijos dėl 1994 m. skundo – pasibaigus dviejų mėnesių terminui dėl to jos būtų turėjusios galimybę pareikšti ieškinį dėl neveikimo pagal EB 232 straipsnį, nes, atvirkščiai nei tai teigia ieškovės (žr. šio sprendimo 113 punktą), jos turėtų teisę tai padaryti lygiai taip pat kaip šiuose ieškiniuose jos turi teisę pareikšti ieškinį dėl Komisijos priimtų galutinių sprendimų panaikinimo (šiuo klausimu žr. 1996 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *T. Port*, C-68/95, Rink. p. I-6065, 59 punktą).

155 Todėl šiuo atveju negalima laikyti, jog buvo priimtas koks nors numanomas sprendimas dėl pagalbos nebuvimo dėl to, kad Komisija tylėjo.

156 Ieškovių argumentai, grindžiami, pirma, teismo praktika, antra, Komisijos elgesiu šioje byloje ir, trečia, tam tikromis Komisijos pranešimų nuostatomis, šio vertinimo nekeičia.

157 Visų pirma, ieškovių nurodyta teismų praktika (1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 45 punktas; 1999 m. birželio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ARAP ir kt. prieš Komisiją*, T-82/96, Rink. p. II-1889, 28 punktas) susijusi su situacijomis, kai buvo priimti aiškūs Komisijos sprendimai ir todėl šioje byloje nesvarbi. Taip pat 1973 m. gruodžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Lorenz* (120/73, Rink. p. 1471), taikytinas pagalbos, apie kurią pranešta, atveju, netaikomas tokiu, kaip antai šioje byloje, atveju, kai apie pagalbą nepranešta (1996 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SFEI ir kt.*, C-39/94, Rink. p. I-3547, 46–48 punktai ir 2001 m. vasario 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Austrija prieš Komisiją*, C-99/98, Rink. p. I-1101, 32 punktas; žr. šio sprendimo 141 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Gestevisión Telecinco prieš Komisiją* 77 ir 78 punktus ir 2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Regione autónoma della Sardegna prieš Komisiją*, T-171/02, Rink. p. II-2123, 48 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

158 Antra, argumentus, susijusius su Komisijos elgesiu, taip pat reikia atmesti.

159 Taigi tuo, kad gavusi 1994 m. rugsėjo 30 d. Jungtinės Karalystės atsakymą Komisija nereagavo ar tuo, kad rašytiniuose dokumentuose Komisija pripažino, jog šioje byloje nagrinėjamų mokesčių schemų tyrimas užtruko, negalima veiksmingai remtis tam, kad būtų padaryta išvada, jog Komisija nusprendė šiuo atveju nesant pagalbos. Be to, atvirkščiai nei teigia ieškovės, 1995 m. liepos 18 d. Komisijos laiškas skundą pateikusiems asmenims (žr. šio sprendimo 26 punktą) patvirtina, kad Komisija tęsė tyrimą ir neleidžia pripažinti, jog ji priėmė implicitinį sprendimą, pagal kurį nagrinėjamos mokesčių schemos nebuvo pagalbos schemos jų patvirtinimo metu.

160 Ieškovės taip pat remiasi tuo, kad sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą minimas tik 2000 m. sausio 5 d. skundas (žr. šio sprendimo 31 punktą), o ne 1994 m. skundas.

161 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą susijęs su trimis ginčijamomis mokesčių schemomis, tačiau jame neminimas 1994 m. skundas. Iš tikrųjų šį sprendimą Komisija priėmė gavusi 2000 m. sausio 5 d. skundą, pateiktą įmonių, konkuruojančių su įmone, kuriai taikomas atleidimas nuo pelno mokesčio.

162 Vis dėlto tai, kad 1994 m. skundas nepaminėtas sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą, nereiškia, jog Komisija nebyliai nusprendė, kad nagrinėjamos schemos nėra valstybės pagalba, nes, kaip tai jau priminta (žr. šio sprendimo 152 punktą), toks sprendimas negali būti implicitinis.

163 Dėl argumento, kad po 1994 m. skundo Komisija priėmė sprendimus, susijusius su kitomis ieškovių nustatytomis mokesčių schemomis, ir kad ginčijami sprendimai priimti savavališkai, jį taip pat reikia atmesti kaip nesvarbų atsižvelgiant į tai, kad pateiktas ieškinio pagrindas susijęs su esamos pagalbos sąvoka.

164 Trečia, joks argumentas negali būti siejamas nei su 1983 m. pranešimu dėl neteisėtos pagalbos, nei su 1991 m. pranešimu.

165 Iš tikrųjų, atvirkščiai, 1983 m. pranešime primenama pareiga pranešti apie pagalbos projektą ir, be kita ko, nurodyta, kad kiekvienam neteisėtai suteiktos pagalbos, „t. y. kol Komisija nepriėmė galutinio sprendimo dėl suderinamumo“, gavėjui pagalbą gali tekti grąžinti. Tiesa, šiame pranešime paminėta ir tai, kad sužinojusi, jog valstybė narė priėmė neteisėtas pagalbos priemones, Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia specialų pranešimą, kuriuo potencialius pagalbos gavėjus įspėja apie riziką, jog ši pagalba nėra užtikrinta (žr. šio sprendimo 11 punktą). Vis dėlto

negalima daryti išvados, kad tokio įspėjimo nepaskelbimas gali būti prilygintas numanomo sprendimo dėl pagalbos nebuvimo priėmimui atsižvelgiant į minėtą teismo praktiką (šio sprendimo 148 punkte minėtas Sprendimas *Sodima prieš Komisiją*).

166 Taip pat joks argumentas negali būti pagrįstas ieškovių nurodytu 1991 m. pranešimu (žr. šio sprendimo 112 punktą). Iš tikrųjų šiame pranešime, be kita ko, numatyta, kad, iš valstybės narės gavusi netenkinantį atsakymą, Komisija „pasilieka“ teisę pasinaudoti tam tikrais įgaliojimais (įsakymas sustabdyti nagrinėjamų priemonių teikimą ar oficialus pranešimas pateikti pastabas ir informaciją, būtiną įvertinti, ar pagalba suderinama su bendrąja rinka) ir galiausiai nurodyta, kad Komisija turi teisę pasinaudoti minėtais įgaliojimais visais atvejais, kai reikia nutraukti bet kokį Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje pažeidimą“. Taigi iš šio pranešimo nematyti, kad oficialaus Komisijos atsakymo nebuvimas prilygsta numanomam sprendimui, kad nagrinėjamos pagalbos priemonės nėra pagalba.

167 Todėl argumentą, kad Komisija numanomai atmetė 1994 m. skundą ir pripažino, jog nagrinėjamos schemos nėra valstybės pagalbos schemos, reikia atmesti.

168 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad neįrodyta, jog egzistavo Komisijos sprendimas, kuriuo pripažinta, kad nagrinėjamos schemos nebuvo valstybės pagalbos schemos jų patvirtinimo metu.

169 Kadangi Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio pirmoji sąlyga neįvykdyta, nagrinėjamos priemonės negali būti laikomos esama pagalba šios nuostatos prasme.

170 Todėl su antrąja sąlyga susijęs argumentas, kuriuo siekiama įrodyti, jog nagrinėjamos priemonės tapo pagalba dėl bendrosios rinkos vystymosi, nesvarbus.

171 Bet kuriuo atveju ieškovių argumento, susijusio su Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio antrąja sąlyga, negalima priimti.

172 Iš tikrųjų ieškovės teigia, kad Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunktyje ir ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje esanti bendrosios rinkos vystymosi sąvoka reiškia tą patį, ką ir politikos valstybės pagalbos srityje vystymasis (žr. šio sprendimo 125 punktą).

173 Taigi primintina, kad sąvoka „bendrosios rinkos vystymasis“ gali būti suprantama kaip ekonominio ir teisinio konteksto pasikeitimas atitinkamame sektoriuje dėl nagrinėjamos priemonės (2006 m. birželio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją*, C-182/03 ir C-217/03, Rink. p. I-5479, 71 punktas). Toks pasikeitimas, konkrečiai kalbant, gali būti rinkos, kuri iš pradžių buvo uždara konkurencijai, liberalizavimo pasekmė (2001 m. balandžio 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia prieš Komisiją*, T-288/97, Rink. p. II-1169, 89 punktas).

174 Tačiau ši sąvoka nesusijusi su tokiu atveju, kai Komisija pakeičia savo vertinimą vien tik remdamasi griežtesniu Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje taikymu (šio sprendimo 173 punkte minėto Sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* 71 punktas). Šiuo atžvilgiu primintina, kad tai, ar valstybės priemonė yra esama ar nauja pagalba, neturi priklausyti nuo Komisijos subjektyvaus vertinimo ir turi būti nustatoma neatsižvelgiant į jokią ankstesnę Komisijos administracinę praktiką (šio sprendimo 153 punkte minėto Sprendimo *Government of Gibraltar prieš Komisiją* 121 punktas ir 2002 m. spalio 23 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų *Diputación Foral de Guipúzcoa ir kt. prieš Komisiją*, T-269/99, T-271/99 ir T-272/99, Rink. p. II-4217, 80 punktas bei *Diputación Foral de Álava ir kt. prieš Komisiją*, T-346/99–T-348/99, Rink. p. II-4259, 84 punktas).

175 Iš to matyti, kad išvada, jog politika valstybės pagalbos srityje vystėsi, savaime nereiškia, kad vyko „bendrosios rinkos vystymasis“ Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme, nes pati objektyvi valstybės pagalbos sąvoka, kaip ji apibrėžta EB 87 straipsnyje, nepasikeitė.

176 Šiuo atveju joks ieškovių argumentas dėl politikos valstybės pagalbos srityje vystymosi neapibūdina „bendrosios rinkos vystymosi“ Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme.

177 Iš tikrųjų grįsdamos savo argumentus, susijusius su politikos valstybės pagalbos srityje vystymusi, ieškovės nurodo, kad 1997 m. gruodžio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos priimtą verslo apmokestinimo elgesio kodeksą (žr. šio sprendimo 126 punktą).

178 Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas primena, kad valstybės narės įsipareigojo palaipsniui panaikinti savo tam tikras žalingomis pripažintas mokestines priemones, o Komisija pareiškė ketinanti išnagrinėti arba persvarstyti valstybėse narėse galiojančias mokesčių schemas, atsižvelgdama į valstybės pagalbos taisykles (Elgesio kodekso D ir J punktai).

179 Atvirkščiai nei teigia ieškovės, šiame Elgesio kodekse nebuvo pranešta apie jokius valstybės pagalbos sąvokos vertinimo kriterijų pasikeitimus ir, beje, šiuo atžvilgiu ieškovės visiškai nepagrindžia savo teiginio.

180 Taip pat ieškovės remiasi 1998 m. pranešimu dėl fiskalinės pagalbos, kuriame, anot jų, pranešama apie mokesčių schemų nagrinėjimą iš naujo kiekvienu konkrečiu atveju (žr. šio sprendimo 126 punktą).

181 Šiame 1998 m. pranešime dėl fiskalinės pagalbos Komisija, daugiausia remdamasi Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo praktika, pateikia paaiškinimus dėl EB 87 ir 88 straipsnių taikymo mokestinėms priemonėms, tačiau nepraneša apie kriterijų, susijusių su mokestinių priemonių vertinimu EB 87 ir 88 straipsnių atžvilgiu, pasikeitimą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 174 punkte minėtų sprendimų *Diputación Foral de Guipúzcoa ir kt. prieš Komisiją* 79 punktą ir 2002 m. spalio 23 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kt. prieš Komisiją* 83 punktą).

182 Be to, ieškovės pabrėžia, kad Sprendime 93/337 Komisija taikė kitokį atrankinio pobūdžio kriterijų nei šiuo atveju (žr. šio sprendimo 127 punktą).

183 Sprendime 93/337 Komisija, be kita ko, pabrėžė, kad nagrinėjamos priemonės taikomos tik tam tikroms įmonėms ir kad tam tikroms veiklos rūšims jos netaikomos (Sprendimo III punktas). Ginčijamuose galutiniuose sprendimuose Komisija rėmėsi kitokiu atrankinio pobūdžio kriterijumi, susijusiu su minimaliomis investicijomis, viršijančiomis tam tikrą sumą.

184 EB 87 straipsnio 1 dalyje reikalaujama nustatyti, ar nagrinėjamoje teisinėje sistemoje nacionalinė priemonė palaiko „tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą“, palyginti su kitomis. Tai objektyvi sąvoka, kuri gali būti vertinama pagal skirtingus atrankinius kriterijus, tačiau iš to neturi būti padaryta išvada, kad valstybės pagalbos atrankinio pobūdžio vertinimo kriterijai pasikeitė.

185 Todėl pateikti argumentai neleidžia daryti išvados, jog atsižvelgiant į EB 87 straipsnio 1 dalį Komisijos atliktame mokestinių priemonių vertinime taikyti atrankinio pobūdžio kriterijai pasikeitė po to, kai buvo priimtos ginčijamos mokestinės priemonės (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 174 punkte minėto Sprendimo *Diputación Foral de Guipúzcoa ir kt. prieš Komisiją* 79 punktą).

186 Be to, net jeigu ieškovės būtų įrodžiusios, kad Komisijos atliktame pagalbos kvalifikavimo vertinime taikyti kriterijai pasikeitė, argumento, susijusio su tuo, kad nagrinėjamos mokestinės priemonės yra esama pagalba, negalima priimti. Iš tikrųjų visai neįrodyta, kad šis Komisijos taikytų atrankinio pobūdžio kriterijų minėtas pasikeitimas yra „bendrosios rinkos vystymosi“ pasekmė Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme. Šiuo atžvilgiu primintina, kad ši sąvoka nesusijusi su tokiu atveju, kai Komisija pakeičia savo vertinimą vien remdamasi griežtesniu Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje taikymu (šio sprendimo 173 punkte minėto Sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* 71 punktas).

187 Galiausiai dėl ieškovių nurodyto Sprendimo 2003/755 pažymėtina, kad tai nėra svarbi aplinkybė. Iš tikrųjų šiame sprendime nagrinėjama priemonė yra esama pagalba, nes prieš tai apie ją buvo pranešta, ji buvo patvirtinta ir Komisija, nuolat kontroliuodama esamas pagalbos schemas, kaip tai numatyta EB 88 straipsnio 1 dalyje, nusprendė persvarstyti nagrinėjamą schemą. Beje, būtent dėl šio Sprendimo 2003/755 Teisingumo Teismas nusprendė, kad „bendrosios rinkos vystymosi“ sąvoka nesusijusi su tokiu atveju, kai Komisija pakeičia savo vertinimą vien remdamasi griežtesniu Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje taikymu (šio sprendimo 173 punkte minėto Sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* 71 punktas). Taigi šis sprendimas niekaip nepagrindžia ieškovių teiginio.

188 Todėl nė viena ieškovių nurodyta aplinkybė neįrodo, kad egzistavo bendrosios rinkos vystymasis Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme.

189 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad nagrinėjamos mokesčių schemos negali būti laikomos esamos pagalbos schemomis Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio prasme.

190 Todėl pirmą antrojo ieškinio pagrindo dalį, susijusią su Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio pažeidimu, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

b) Dėl antros dalies, grindžiamos Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio pažeidimu

Šalių argumentai

191 Netgi darant prielaidą, kad Pirmosios instancijos teismas nepripažins, jog Komisija nusprendė, kad atleidimo nuo mokesčio schemos nėra valstybės pagalba, vis dėlto ieškovės tvirtina, jog aplinkybės šioje byloje įrodo, kad ji šias schemas pripažino suderinamomis su bendrąja rinka ir jas patvirtino Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio prasme. Iš tikrųjų ši nuostata reglamentuoja būtent priemones, priimtas iki jos įsigaliojimo, kurioms Komisija neprieštaravo.

192 Šiuo atveju priemonės patvirtintos 1994 m. gegužės 25 d. Komisijos laišku ir vėlesniu jos elgesiu. Gavusi Baskų krašto valdžios institucijų atsakymus į šį laišką, Komisija nepradėjo formalios tyrimo procedūros per pagrįstą terminą, nors turėjo tai padaryti, jeigu kilo bent menkiausių abejonių dėl nagrinėjamų schemų suderinamumo su bendrąja rinka. Maža to, nei 2000 m. vasario 3 d. Komisijos laiške, nei 2000 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą nenurodytas 1994 m. atliktas tyrimas. Be to, nepaisant Komisijos įsipareigojimo apie priemones, apie kurias nepranešta, paskelbti Oficialiajame leidinyje, kai tik ji apie tai sužino, prieš priimdama minėtą 2000 m lapkričio 28 d. sprendimą Komisija nepaskelbė jokio pranešimo.

193 Komisija, kurią palaiko *Comunidad autónoma de la Rioja*, teigia, kad antra ieškinio pagrindo dalis nepagrįsta.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

194 Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunktyje nustatyta, kad esama pagalba – tai „patvirtinta pagalba, t. y. Komisijos arba Tarybos patvirtintos pagalbos sistemos ir individuali pagalba“.

195 Primintina, kad ši nuostata reglamentuoja priemones, dėl kurių Komisija priėmė sprendimą, kuriuo jos pripažintos suderinamomis.

196 Toks sprendimas būtinai turi būti aiškus. Iš tikrųjų Komisija turi priimti sprendimą dėl nagrinėjamų priemonių suderinamumo atsižvelgdama į EB 87 straipsnyje nustatytas sąlygas ir šiuo atžvilgiu motyvuoti tokį sprendimą pagal EB 253 straipsnį.

197 Be to, kai nurodyta, kad individualios priemonės taikomos pagal iš anksto patvirtintą schemą, prieš pradėdama EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą Komisija turi nustatyti, ar nagrinėjama schema apima šias priemones, jei taip, tada turi patikrinti, ar jos atitinka sprendime dėl šios schemos patvirtinimo nustatytas sąlygas. Ir tik jei atlikusi šį tyrimą Komisija padaro neigiamą išvadą, gali nuspręsti, kad nagrinėjamos priemonės yra nauja pagalba. Atvirkščiai, jei išvada teigiama, Komisija šias priemones turi nagrinėti kaip esamą pagalbą pagal EB 88 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytą procedūrą (1994 m. spalio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-47/91, Rink. p. I-4635, 24–26 punktai ir 2005 m. gegužės 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-400/99, Rink. p. I-3657, 57 punktas). Tam, kad būtų galima nustatyti, ar individualios priemonės atitinka sprendime patvirtinti nagrinėjamą schemą nustatytas sąlygas, toks sprendimas dėl patvirtinimo neišvengiamai turi būti aiškus.

198 Tačiau šiuo atveju reikia konstatuoti, kad savo teiginiams pagrįsti ieškovės nepateikė jokio sprendimo, kuriuo Komisija būtų patvirtinusi nagrinėjamas mokestines priemones jas pripažindama suderinamomis su bendrąja rinka.

199 Ieškovių argumentas, kad patvirtinimas yra 1994 m. gegužės 25 d. Komisijos laiškas, negali būti priimtas. Iš tikrųjų 1994 m. gegužės 25 d. laiške Ispanijos Karalystei tik siūloma pateikti pastabas dėl 1994 m. skundo ir nieko nepasakyta apie nagrinėjamų priemonių suderinamumą su bendrąja rinka. Taigi šis laiškas negali būti sprendimas dėl nagrinėjamų schemų patvirtinimo.

200 Vėlesnis Komisijos elgesys taip pat negali būti laikomas aiškiu sprendimu dėl patvirtinimo. Taigi nei Komisijos reakcijos nebuvimas po to, kai buvo pateiktos 1994 m. rugsėjo 30 d. Ispanijos Karalystės pastabos, nei 1995 m. liepos 18 d Komisijos pareiškėjams atsiųstas laiškas, kuriame nieko nepasakyta apie nagrinėjamų schemų suderinamumą (žr. šio sprendimo 26 punktą), negali būti laikomi sprendimu, kuriuo patvirtintos nagrinėjamos mokesčių schemos Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio prasme.

201 Galiausiai ieškovės remiasi aplinkybe, kad Komisija nepaminėjo 1994 m. skundo nagrinėjimo nei 2000 m. vasario 3 d. laiške, kuriame ji Ispanijos valdžios institucijų paprašė pateikti informaciją, susijusią su 2000 m. sausio 5 d. skundu (žr. šio sprendimo 32 punktą), nei sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą. Taip pat jos remiasi tuo, kad nagrinėjamos priemonės nebuvo paskelbtos Oficialiajame leidinyje, nesilaikant Komisijos įsipareigojimo, numatyto 1983 m. pranešime dėl neteisėtos pagalbos.

202 Vis dėlto nė viena šių aplinkybių neleidžia daryti išvados, kad buvo priimtas aiškus Komisijos sprendimas dėl patvirtinimo Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio prasme.

203 Iš to matyti, kad antrą antrojo ieškinio pagrindo dalį, susijusią su Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio pažeidimu, taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstą.

204 Todėl antrąjį ieškinio pagrindą, susijusį su tuo, kad nagrinėjamos mokesčių schemos turi būti laikomos esamos pagalbos schemomis, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

2. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su esamai pagalbai taikytinų procedūros taisyklių pažeidimu

205 Ieškovės, palaikomos *Comunidad autónoma del País Vasco*, mano, jog atsižvelgiant į tai, kad atleidimo nuo mokesčio schemos turi būti laikomos esama pagalba, ginčijami galutiniai sprendimai pažeidžia EB 88 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 659/1999 17–19 straipsnius dėl to, kad jie buvo priimti pagal naujai pagalbai taikomą procedūrą.

206 Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad atsižvelgiant į tai, jog schemos nepripažintos esama pagalba (žr. šio sprendimo 204 punktą), Komisija teisingai nusprendė, kad nagrinėjamos pagalbos schemos yra nauja pagalba. Taip nuspręsdama ji nepažeidė ieškovių nurodytų procedūros taisyklių.

207 Iš to darytina išvada, kad trečiąjį ieškinio pagrindą, susijusį su procedūros taisyklių pažeidimu, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

3. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto pažeidimu

a) Šalių argumentai

208 Ieškovės pažymi, kad remiantis Komisijos teiginiais ginčijamuose galutiniuose sprendimuose atleidimo nuo mokesčio schemos nėra „pagalba investicijoms ar užimtumui, (nes) šios mokestinės pagalbos apskaičiavimo pagrindas ne investicijų suma, ne darbo vietų skaičius ar su juo susijusios išlaidos darbo užmokesčiui, o mokesčio bazė“.

209 Ieškovės ginčija tokio ryšio būtinumą ir tai, kad nagrinėjamos schemos yra pagalba veiklai vien dėl to, kad įmonių gavėjų pelno mokestis sumažėja. Tokio sumažėjimo egzistavimas nėra pakankamas pagrindas neigti, kad atleidimo nuo mokesčio schemos yra pagalba investicijoms ar darbo vietų kūrimui.

210 Ieškovių nuomone, Komisija galutiniuose ginčijamuose sprendimuose pripažino, kad nagrinėjamos schemos skatina steigti naujas įmones. Be to, minėto reikalavimo, pagal kurį pagalbos schemos gali būti pripažįstamos pagalba investicijoms tik jeigu jos išreikštos investicijų procentine išraiška, nėra 1978 m. pranešime dėl regioninės pagalbos schemų. Pagalbos sumos nustatymas pagal investicijų procentinę išraišką reikalingas tik išsiaiškinti, ar nagrinėjama pagalba atitinka regione leidžiamą didžiausią pagalbos ribą. Taigi Komisija turėjo remtis šiuo pranešimu apibrėždama savo poziciją nagrinėjamų atleidimo nuo mokesčio schemų patvirtinimo metu. Komisija negalėjo remtis 1998 m. gairėmis nepažeisdama teisinio saugumo principo. *Comunidad autónoma del País Vasco* yra tokios pačios nuomonės.

211 Bet kuriuo atveju ieškovės teigia, kad nagrinėjamos atleidimo nuo mokesčio schemos yra pagalba darbo vietų kūrimui. Iš tikrųjų jos taikomos sukūrus ne mažiau kaip dešimt darbo vietų ir išlaikius vidutiniškai tokį darbo vietų skaičių dešimt metų. Be to,

aplinkybė, kad nagrinėjamos pagalbos schemos nėra išreikštos išlaidų darbo užmokesčiui procentais, pagal minėtą pranešimą svarbi tik siekiant apskaičiuoti, ar pagalba atitinka leidžiamą intensyvumą.

212 Komisija, kurią palaiko *Comunidad autónoma de la Rioja*, prašo šį ketvirtąjį ieškinio pagrindą atmesti.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

213 Visų pirma, ieškovės remiasi teisinio saugumo principo pažeidimu dėl to, kad Komisija taikė 1998 m. gaires, kurios priimtos vėliau nei nagrinėjamos 1993 m. mokesčių nuostatos.

214 Pirmiausia primintina, kad Komisija privalo laikytis savo pačios nustatytų rekomendacijų ir pranešimų valstybės pagalbos srityje tiek, kiek jie atitinka Sutarties normas (2002 m. rugsėjo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-351/98, Rink. p. I-8031, 53 punktas).

215 Po to, pažymėtina, kad 1998 m. gairių 6.1 punkte numatyta, jog „Komisija turi įvertinti regioninės pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka, remdamasi šiomis gairėmis, nuo jų priėmimo dienos“. Taigi iš 1998 m. gairių aiškiai matyti, kad jos taikomos nuo jų priėmimo, įskaitant ir situacijas iki jų įsigaliojimo. Todėl šiuo atveju 1998 m. gairių taikymas negali pažeisti teisinio saugumo principo.

216 Tiesa, Gairių 6.1 punkte numatyta išimtis, pagal kurią „pagalbos siūlymai, apie kuriuos pranešama dar nesupažindinus valstybių narių su šiomis gairėmis ir Komisijai dėl jų dar nepriėmus galutinio sprendimo, turi būti vertinami remiantis pranešimo metu galiojančiais kriterijais.“

217 Vis dėlto šiuo atveju aišku, kad nagrinėjamos pagalbos schemos įgyvendintos apie jas nepranešus.

218 Todėl šios pagalbos schemos negali būti prilygintos „pagalbos siūlymams, apie kuriuos pranešta dar nesupažindinus valstybių narių su (1998 m. gairėmis)“ minėtos išimties, kuri šioje byloje netaikytina, prasme.

219 Be to, bet kuriuo atveju primintina, kad netgi jei būtų nuspręsta, jog dėl 1998 m. gairių taikymo būtų nustatytas pažeidimas šioje byloje, ginčijami galutiniai sprendimai turėtų būti pripažinti neteisėtais ir todėl panaikinti tik jeigu šis pažeidimas gali turėti poveikį jų turiniui. Iš tikrųjų, jei būtų nustatyta, kad nesant šio pažeidimo Komisija būtų padariusi tokią pačią išvadą, nes nagrinėjamas trūkumas bet kuriuo atveju negalėjo paveikti ginčijamų sprendimų turinio, šių sprendimų panaikinti nereikėtų (žr. šiuo klausimu 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *González y Díez prieš Komisiją*, T-25/04, Rink. p. II-3121, 74 punktą ir nurodytą teismo praktiką.

220 Šiuo atveju ieškovės teigia, kad, pirma, pagalbos investicijoms apibrėžimas, kuris numatytas 1998 m. gairėse ir kurį Komisija taikė ginčijamuose galutiniuose sprendimuose, nebuvo įtvirtintas 1978 m. pranešime dėl regioninės pagalbos schemų ir, antra, kad Komisija klaidingai nusprendė, jog atleidimo nuo mokesčio schemos nėra pagalba užimtumui.

221 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad ieškovės nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių daryti išvadą, jog nagrinėjamos schemos atitiko 1978 m. pranešime dėl regioninės pagalbos schemų nustatytas sąlygas (žr. šio sprendimo 10 punktą) ir kad dėl šio pranešimo taikymo nagrinėjamos mokesčių schemos buvo kitaip kvalifikuotos. Visų pirma tiek iš 1998 m. gairių, tiek iš 1978 m. pranešimo dėl regioninės pagalbos schemų matyti, kad iš esmės pagalba veiklai negali būti pripažinta suderinama su bendrąja rinka pagal EB 87 straipsnio 3 dalies c punktą, jei dėl savo pobūdžio ji gali paveikti prekybos sąlygas taip, kad prieštarautų bendram interesui. Be to, 1978 m. pranešime dėl regioninės pagalbos schemų nepateiktas sąvokų pagalba veiklai, investicijoms ar užimtumui apibrėžimas, kuris prieštarautų šiuo atveju Komisijos pateiktiems aiškinimams. Atvirkščiai, jame nustatytos pagalbos intensyvumo diferencijuotos didžiausios leidžiamos ribos, išreikštos pradinių investicijų procentais ir Europos apskaitos vienetais pradinėmis investicijomis sukurtai darbo vietai (žr. šio sprendimo 10 punktą) ir nenustatyta, kad į juos buvo atsižvelgta šiose bylose nagrinėjamose mokesčių schemose.

222 Todėl net jeigu 1998 m. gairių taikymas vietoj 1978 m. pranešimo dėl regioninės pagalbos schemų ir būtų pripažintas klaidingu, bet kuriuo atveju tai neturėtų jokio poveikio ginčijamų galutinių sprendimų turiniui ir todėl jų teisėtumui.

223 Antra, dėl ieškovių argumentų, kuriais ginčijamas Komisijos vertinimas remiantis EB 87 straipsnio 3 dalies c punktu, Pirmosios instancijos teismas primena, kad taikydama šią nuostatą Komisija turi plačią diskreciją, apimančią sudėtingus ekonominius ir socialinius vertinimus, kurie turi būti atliekami atsižvelgiant į Bendrijos kontekstą (1987 m. vasario 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Deufil prieš Komisiją*, 310/85, Rink. p. 901, 18 punktas). Atliekant šios diskrecijos teisminę kontrolę, turi būti tik patikrinami procedūros taisyklių laikymasis ir motyvavimas bei faktinių aplinkybių, kuriomis buvo pagrįstas ginčijamas sprendimas, tikslumas ir teisės klaidos nebuvimas, akivaizdžios klaidos vertinant šias faktines aplinkybes arba piktnaudžiavimo įgaliojimais nebuvimas (1996 m. vasario 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-56/93, Rink. p. I-723, 11 punktas ir 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-372/97, Rink. p. I-3679, 83 punktas; šio sprendimo 68 punkte minėto Sprendimo *Demesa* 273 punktas).

224 Šiuo atveju ginčijamuose galutiniuose sprendimuose Komisija nusprendė, kad nagrinėjamos mokesčių schemos, pagal kurias numatytas atleidimas nuo pelno mokesčio, iš dalies atleidžia įmones gavėjas nuo pelno mokesčio ir yra pagalba veiklai.

225 Reikia pripažinti, kad taip nuspręsdama Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

226 Iš tikrųjų pagalba veiklai yra skirta įmonės išlaidoms, kurias ji paprastai patirtų kasdieniniame valdyme ar vykdydama įprastinę veiklą (2000 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 30 punktas; 1995 m. birželio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Siemens prieš Komisiją*, T-459/93, Rink. p. II-1675, 48 punktas ir 2003 m. lapkričio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Regione Siciliana prieš Komisiją*, T-190/00, Rink. p. II-5015, 130 punktas). Taip pat iš 1998 m. gairių matyti, kad pagalba veiklai yra skirta sumažinti įmonės einamąsias išlaidas (žr. šio sprendimo 14 punktą).

227 Taigi taip yra šiuo atleidimo nuo mokesčių atveju. Šiuo atžvilgiu iš *Normas Forales* Nr. 18/1993, Nr. 5/1993 ir Nr. 11/1993 14 straipsnio, kuriame įtvirtintas nagrinėjamas atleidimas nuo pelno mokesčio, matyti, kad įpareigojimas padaryti minimalias investicijas ir sukurti minimalų darbo vietų skaičių yra tik pagalbos schemos taikymo sąlyga, kuri būtina norint, kad būtų taikomas atleidimas nuo mokesčio (žr. šio sprendimo 18 punktą). Patenkinus šias sąlygas, pagalbos suma priklauso nuo teigiamos apmokestinamosios vertės, kuri atitinka veiklos rezultatus, o ne nuo investicijų sumos. Taigi, nepaisant šių sąlygų, susijusių su minimaliomis investicijomis ir minimaliu darbo vietų sukūrimu, atleidimas nuo mokesčio apskaičiuojamas remiantis įmonių gautu pelnu, o ne atsižvelgiant į investicijų sumą ar sukurtų darbo vietų skaičių. Taigi atleidimas nuo mokesčių nesusijęs būtent su investicijomis 1998 m. gairių prasme (žr. šio sprendimo 15 punktą).

228 Todėl Komisija teisingai nusprendė, kad nagrinėjamas atleidimas nuo mokesčių, atleidžiant įmones gavėjas nuo mokesčių, kuriuos iš esmės jos turėtų mokėti, yra pagalba veiklai ir nėra pagalba investicijoms ar darbo vietų kūrimui.

229 Šiuo atžvilgiu ieškovės nenurodo jokios aplinkybės, galinčios įrodyti, kad Komisijos vertinime, kuris atitinka EB 87 straipsnį ir šia nuostata siekiamą neiškraipytos konkurencijos tikslą, padaryta akivaizdi vertinimo klaida.

230 Iš to darytina išvada, kad ketvirtąjį ieškinio pagrindą, susijusį su EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto pažeidimu, reikia atmesti.

4. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su procedūros pažeidimu, teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimu

231 Ieškovės ir palaikyti jų reikalavimus į bylas įstojusios šalys papildomai prašo panaikinti ginčijamų galutinių sprendimų 3 straipsnyje nustatytą įpareigojimą susigrąžinti pagalbą. Pirmiausia grįsdamos šį reikalavimą jos remiasi procedūros pažeidimu. Tada nurodo teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimą.

a) Dėl kaltinimo, susijusio su procedūros pažeidimu

Šalių argumentai

232 Ieškovės skundžiasi tuo, kad Komisija atmetė Ispanijos Karalystės pastabas, pateiktas per formalią tyrimo procedūrą. Jos tvirtina, kad 2001 m. rugsėjo 17 d. laišku, pateiktu atsakant į trečiųjų šalių pastabas, Ispanijos Karalystė nurodė argumentą, susijusį su teisėtų lūkesčių apsauga, ginčydama galimybę susigrąžinti jau suteiktą pagalbą. Anot ieškovių, Komisija klaidingai nusprendė, kad šios pastabos buvo pateiktos pavėluotai. Jų nuomone, toks Komisijos elgesys gali pažeisti valstybės narės teisę į gynybą. Be to, jos teigia, kad toks elgesys nekliudo Pirmosios instancijos teismui vykdyti teisminę kontrolę.

233 Komisija ginčija šį argumentą.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

234 Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą Komisija reikalauja, kad suinteresuotoji valstybė narė ir kitos suinteresuotosios šalys pateiktų pastabas per nustatytą laikotarpį, kuris paprastai yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo ir kurį Komisija gali pratęsti. Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad gautos pastabos pateikiamos suinteresuotai valstybei narei, kuri gali atsakyti į pastabas, pateiktas per nustatytą laikotarpį, kuris paprastai yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo ir kurį Komisija gali pratęsti (žr. šio sprendimo 6 punktą).

235 Šiuo atveju pažymėtina, kad, remiantis Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalimi, 2000 m. lapkričio 28 d. sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą Ispanijos valdžios institucijoms pasiūlyta pateikti savo pastabas ir jos tai padarė 2001 m. vasario 5 dieną. Vėliau, 2001 m. rugsėjo 17 d. laišku jos atsakė į trečiųjų šalių pateiktas pastabas ir suformulavo savo pastabas dėl argumento, susijusio su teisėtais lūkesčiais dalyje „Papildomos pastabos: teisėti lūkesčiai kliudo priimti sprendimą susigrąžinti pagalbą“.

236 Ginčijamuose sprendimuose Komisija nusprendė neatsižvelgti į šias pastabas, papildančias 2001 m. vasario 5 d. pateiktas pastabas, nes Komisija jas gavo pasibaigus vieno mėnesio terminui, numatytam Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalyje.

237 Ieškovės mano, kad taip nuspręsdama Komisija pažeidė atitinkamos valstybės narės teisę į gynybą.

238 Pirma, primintina, kad teisės į gynybą pažeidimas savo esme yra subjektyvus pažeidimas (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 425 punktą ir nurodytą teismo praktiką), kuriuo turi remtis pati suinteresuota valstybė narė (žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Technische Glaswerke Ilmenau prieš Komisiją*, T-198/01, Rink. p. II-2717, 203 punktą).

239 Todėl šioje byloje ieškovės negali remtis kaltinimu, susijusiu su atitinkamos valstybės narės, šiuo atveju – Ispanijos Karalystės, teisės į gynybą pažeidimu.

240 Antra, netgi tuo atveju, jei ieškovės turėtų teisę pateikti tokį kaltinimą, Pirmosios instancijos teismas jo negali priimti.

241 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką teisės į gynybą užtikrinimo principas reikalauja suteikti suinteresuotai valstybei narei galimybę veiksmingai išreikšti savo poziciją dėl trečiųjų suinteresuotųjų asmenų pagal EB 88 straipsnio 2 dalį pateiktų pastabų, kuriomis Komisija ketina grįsti savo sprendimą, bei kad, nesuteikus valstybei narei galimybės pasisakyti dėl šių pastabų, Komisija negali jomis remtis savo sprendime prieš šią valstybę. Tačiau tam, kad dėl tokio teisės į gynybą pažeidimo būtų panaikintas sprendimas, reikia įrodyti, kad nepadarius šio pažeidimo procedūros rezultatas būtų kitoks (1987 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, 259/85, Rink. p. 4393, 12 ir 13 punktai ir 1990 m. vasario 14 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-301/87, Rink. p. I-307, 29–31 punktai).

242 Šiuo atveju ieškovės konkrečiai kaltina Komisiją, kad ji neatsižvelgė į 2001 m. rugsėjo 17 d. Ispanijos Karalystės laiške pateiktas pastabas, kuriomis atsakyta į trečiosios suinteresuotos šalies, t. y. *Unión General de Trabajadores de la Rioja*, prašymą susigrąžinti neteisėtai suteiktą pagalbą.

243 Vis dėlto pažymėtina, kad ginčijami sprendimai negrindžiami minėtu reikalavimu.

244 Kiekvieno iš ginčijamų sprendimų 3 straipsnyje esantis nurodymas susigrąžinti neteisėtai suteiktą pagalbą logiškai, būtinai ir išimtinai kyla iš Komisijos prieš tai pateikto įrodymo, kad nagrinėjama pagalba neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka.

245 Be to, reikia konstatuoti, kad ieškovės tik nurodo procedūros pažeidimą netgi netvirtindamos ar juo labiau neįrodydamos, kad nepadarius šio pažeidimo procedūros rezultatas būtų buvęs kitoks.

246 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad kaltinimą, susijusį su atitinkamos valstybės narės teisės į gynybą pažeidimu, reikia atmesti.

b) Dėl kaltinimo, susijusio su teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimu

Šalių argumentai

247 Ieškovės ir palaikyti jų reikalavimus į bylas įstojusios šalys mano, jog Komisija ieškovėms ir gavėjoms suteikė pagrįstų lūkesčių, kad nagrinėjamos mokesčių priemonės „pagal Bendrijos teisę yra teisėtos“ ir kad nebuvo prašymo grąžinti.

248 Jos patikslina, jog netgi tuo atveju, jei būtų nustatyta, kad pagalba, apie kurią nepranešta, egzistuoja, išimtinėmis aplinkybėmis gavėjai gali remtis teisėtais lūkesčiais. Be to, *Confebask* mano, kad ūkio subjektų teisėti lūkesčiai dėl mokesčių lengvatas nustatančių bendrųjų normų „teisėtumo“ turi būti pripažįstami lengviau, nei tada, kai pagalba nustatyta individualiu aktu.

249 Pirmiausia šiuo atžvilgiu ieškovės tvirtina, kad 1994 m. gegužės 25 d. Komisijos laiškas ir tolesnis elgesys jas įtikino, jog nagrinėjamos schemos atitinka Bendrijos teisę.

250 Iš tikrųjų šiame laiške Komisija įspėjo, kad ji gali pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą, jei negaus ją tenkinančio atsakymo į prašymą pateikti informaciją. Tačiau ieškovės pabrėžia, kad gavusi Baskų krašto valdžios institucijų atsakymą Komisija nepradėjo šios procedūros. Be to, tik *Comunidad autónoma de la Rioja* dalyvavo susitikimuose su Ispanijos valdžios institucijomis, kuriuos Komisija mini 1995 m. liepos 18 d. laiške. Nacionalinės valdžios institucijos ir Baskų krašto institucijos juose nedalyvavo. Todėl nesiėmusi priemonių, įrodančių, kad Komisija toliau nagrinėjo atleidimo nuo mokesčių schemas, ir pradėjusi formalią tyrimo procedūrą tik 2000 m. lapkričio 28 d., Komisija šiuo laikotarpiu leido manyti, kad 1994 m. rugsėjo mėn. pateiktas Baskų rašto valdžios institucijų atsakymas buvo tinkamas ir kad nagrinėjamos schemos nėra valstybės pagalba arba gali būti su bendrąja rinka suderinama pagalba.

251 Visų pirma, ieškovės ir *Comunidad autónoma del País Vasco* pažymi, kad Komisija turėjo pareigą pateikti savo nuomonę per pagrįstą terminą. Taigi Teisingumo Teismas 1987 m. lapkričio 24 d. Sprendime *RSV prieš Komisiją* (223/85, Rink. p. 4617) nusprendė, kad 26 mėnesių terminas sprendimui formalioje tyrimo procedūroje priimti neleistinas ir kad remiantis teisėtų lūkesčių apsaugos principu negalima susigrąžinti jau suteiktos pagalbos. Šioje byloje Komisijos praktika turi remtis minėta teismo praktika ir ieškovės taip pat nurodo vienodo požiūrio principo pažeidimą šiuo atžvilgiu. Be to, Komisija turi laikytis rūpestingumo pareigos ir atlikdama pirminį tyrimą. Komisija šios pareigos turi laikytis dar griežčiau, nes sprendimai pradėti tyrimo procedūras nekelia didelių sunkumų, nes juose pateikiami tik laikini vertinimai. Galiausiai tai, kad apie pagalbą nepranešta, neatleidžia Komisijos nuo pareigos nedelsiant pradėti formalią tyrimo procedūrą. Iš tikrųjų teisinio saugumo reikalavimas prieštarauja Komisijos galių įgyvendinimo neribotam atidėliojimui netgi tokiomis aplinkybėmis.

252 Taigi šioje byloje sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą priimtas praėjus 79 mėnesiams po to, kai Komisija 1994 m. balandžio 28 d. įregistravo 1994 m. skundą. Tokios trukmės pirminis tyrimas nepagrįstas. Atsižvelgiant į šį laikotarpį, pagalbos susigrąžinimas šiuo atveju prieštarauja ir gero administravimo principui.

253 Be to, šiuo atveju iš 1994 m. gegužės 25 d. laiško matyti, kad Komisija turėjo visą informaciją, reikalingą sprendimui priimti, nuo tada, kai buvo įregistruotas 1994 m. skundas, t. y. nuo 1994 m. balandžio 28 dienos. Maža to, 1996 m. sausio 19 d. laiške Komisija Ispanijos valdžios institucijų neprašė jokios konkrečios informacijos ir teigia, kad 1996 m. vasario 5 d. nepasirašytame Baskų krašto vyriausybės blanke esantis laiškas yra atsakymas į 1996 m. vasario 19 d. Komisijos laišką. Šiame laiške pabrėžiamas nagrinėjamų priemonių bendras pobūdis ir nurodyta aplinkybė, kad šių priemonių adresatės yra visos įmonės, kurioms gali būti taikomos *Normas Forales*. Be to, sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą neminimas Ispanijos valdžios institucijų vėlavimas pateikti šiame etape prašytą informaciją. Taip pat Komisija negali pagrįstai remtis tuo, kad pirmiau reikia išnagrinėti kitas mokesčių schemas, nes pagal teismo praktiką neleidžiama atsižvelgti į paprastus „administracinio patogumo“ motyvus. Galiausiai, ginčijamuose galutiniuose sprendimuose Komisija pripažino, kad nagrinėjant bendrą pagalbos schemą nereikėjo nagrinėti mokesčių schemų „realaus poveikio“.

254 Antra, ieškovės tvirtina, kad Komisija nepaskelbė pranešimo Oficialiajame leidinyje, nepaisydama 1983 m. pranešimo dėl neteisėtos pagalbos, kuriame nurodyta, kad ji tai padaro sužinojusi apie neteisėtas pagalbos priemones.

255 Trečia, ieškovės tvirtina, kad iš Komisijos sprendimų praktikos matyti, jog, įskaitant pagalbos, apie kurią nepranešta, atvejus, kai pirminio tyrimo trukmė viršijo pagrįstą terminą, Komisija nereikalavo susigrąžinti pagalbos. Be kita ko, ieškovės remiasi tam tikrais individualiais Komisijos sprendimais (1990 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimas 92/329/EEB dėl Italijos vyriausybės suteiktos pagalbos oftalmologinių produktų gamintojui (*Industrie ottiche riunite* – IOR) (OL L 183, 1992, p. 30) ir 2001 m. gegužės 8 d. Komisijos sprendimas 2002/15/EB dėl Prancūzijos įgyvendintos pagalbos

bendrovei „*Bretagne Angleterre Irlande*“ (BAI3 arba Brittany Ferries) (OL L 12, 2002, p. 33) ir Komisijos sprendimais dėl koordinavimo centrų (be kita ko, 2002 m. rugpjūčio 22 d. Komisijos sprendimas 2003/81/EB dėl valstybės pagalbos schemos, kurią Ispanijos Karalystė taiko „Biskajos koordinavimo centrams“ (OL L 31, 2003, p. 26); 2002 m. rugsėjo 5 d. Komisijos sprendimas 2003/512/EB dėl Vokietijos taikomos pagalbos schemos kontrolės ir koordinavimo centrams (OL L 177, 2003, p. 17); 2002 m. spalio 16 d. Komisijos sprendimas 2003/438/EB dėl valstybės pagalbos schemos C 50/2001 (ex NN 47/2000) dėl Liuksemburgo įgyvendinamos valstybės pagalbos schemos finansavimo bendrovėms (OL L 153, 2003, p. 40); 2003 m. gegužės 13 d. Komisijos sprendimas 2004/76/EB dėl Prancūzijos įgyvendinamos valstybės pagalbos schemos štabams ir logistikos centrams (OL L 23, 2004, p. 1); 2003 m. birželio 24 d. Komisijos sprendimas 2004/77/EB dėl pagalbos schemos, kurią Belgija įgyvendina *ruling* mokesčių schemos, taikomos *US Foreign Sales Corporations*, forma (OL L 23, 2004, p. 14). Taip pat ieškovės remiasi 2000 m. spalio 31 d. Komisijos sprendimu 2001/168/EAPB dėl Ispanijos pelno mokesčio įstatymų (OL L 60, 2001, p. 57). Taigi jos tvirtina, kad šiuo atveju pažeistas vienodo požiūrio principas.

256 Galiausiai, *Confebask* nuomone, Komisija pakeitė valstybių narių mokesčių schemų vertinimą priimdama 1998 m. pranešimą dėl fiskalinės pagalbos. Šiuo klausimu iš Pirmosios metinės ataskaitos dėl šio pranešimo įgyvendinimo (COM (1998) 595 galutinis) matyti, kad Komisija taip siekė „paaiškinti su tiesioginiu įmonių apmokestinimu susijusių valstybės pagalbos taisyklių taikymą“. Taip pat *Confebask* pabrėžia, kad tai, jog pagrindas dėl teisėtų lūkesčių apsaugos principo buvo atmestas šio sprendimo 70 punkte minėtame Sprendime *Demesa ir Territorio Histórico de Álava prieš Komisiją*, šioje byloje nekliudo panaikinti įpareigojimą susigrąžinti jau suteiktą pagalbą.

257 Komisija, kurią palaiko *Comunidad autónoma de la Rioja*, prašo šį kaltinimą atmesti.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

— Dėl kaltinimo, susijusio su teisinio saugumo ir gero administravimo principų pažeidimu dėl pirminio tyrimo trukmės

258 Ieškovės teigia, kad pradėdama formalią tyrimo procedūrą tik 2000 m. lapkričio 28 d., t. y. praėjus 79 mėnesiams nuo 1994 m. skundo įregistravimo, Komisija viršijo pagrįstą pirminio tyrimo trukmę ir todėl pažeidė teisinio saugumo ir gero administravimo principus.

259 Pirmosios instancijos teismas primena, kad nuo 1994 m. skundo pateikimo iki Reglamento Nr. 659/1999 priėmimo Komisijai nebuvo nustatyti konkretūs terminai. Vis dėlto esminis teisinio saugumo reikalavimas neleidžia Komisijai neapibrėžtam terminui atidėlioti savo įgaliojimų įgyvendinimą (2002 m. rugsėjo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano prieš Komisiją*, C-74/00 P ir C-75/00 P, Rink. p. I-7869, 140 punktas ir 2006 m. vasario 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Atzeni ir kt.*, C-346/03 ir C-529/03, Rink. p. I-1875, 61 punktas).

260 Iš tikrųjų Komisija, turėdama išimtinę kompetenciją vertinti valstybės pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka, laikydamasi tinkamo pagrindinių Sutarties taisyklių valstybės pagalbos srityje taikymo principo, privalo atlikti kruopštų ir nešališką skundo, kuriame teigiama, kad pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka, tyrimą. Iš to matyti, kad Komisija negali neapibrėžtam terminui atidėti išankstinio valstybės priemonių, sudarančių skundo pagrindą, tyrimo. Pagrįsta skundo tyrimo trukmė turi būti vertinama atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos bylos aplinkybes ir visų pirma į jos kontekstą, skirtingus procedūros etapus, kurių Komisija privalo laikytis, ir į bylos sudėtingumą (2006 m. gegužės 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Air One prieš Komisiją*, T-395/04, Rink. p. II-1343, 61 punktas).

261 Šioje byloje nustatyta, kad Komisija apie nagrinėjamas pagalbos schemas sužinojo iš 1994 m. skundo, užregistruoto 1994 m. balandžio 28 dieną. Taip pat nustatyta, kad 2000 m. lapkričio 28 d. Komisija Ispanijos valdžios institucijoms pranešė apie savo sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl nagrinėjamų atleidimo nuo mokesčio schemų.

262 Taigi nuo tada, kai Komisija sužinojo apie nagrinėjamas pagalbos schemas iki momento, kai dėl jų pradėta formali tyrimo procedūra, praėjo daugiau nei šešerių su puse metų terminas.

263 Vis dėlto pažymėtina, kad, pirma, dėl nagrinėjamų mokestinių priemonių Komisija turėjo atlikti išsamų Ispanijos teisės aktų tyrimą. 1995 m. liepos 18 d. laiške, adresuotame skundą pateikusiems asmenims, Komisija nurodė, kad ji tęsia Ispanijos mokesčių sistemos ir valstybėse narėse galiojančių autonominių mokesčių schemų tyrimą visų pirma atsižvelgdama į atskirose valstybėse narėse vykstančią federalinę raidą. Komisija pažymėjo, kad jos tarnybos renka būtiną informaciją, o tai yra „didelis duomenų rinkimo ir analizavimo darbas“. Nors šiuo atveju pats tyrimas, kurį reikėjo atlikti, nėra toks sudėtingas, kad pateisintų pirminio tyrimo trukmę, tačiau tai yra aplinkybė, į kurią reikia atsižvelgti.

264 Antra, reikia pripažinti, kad procedūra didele dalimi užtruko dėl Ispanijos valdžios institucijų.

265 Iš tikrųjų į 1996 m. sausio 19 d. laišką, kuriame Komisija Ispanijos valdžios institucijų paprašė informacijos apie nagrinėjamų priemonių gavėjus, nebuvo atsakyta.

266 Šiuo atžvilgiu Komisija pagrįstai paprašė šios informacijos. Iš tikrųjų suteikiant šioje byloje nagrinėjamą atleidimą nuo mokesčio, viena vertus, nustatyti apribojimai laiko atžvilgiu, nes jis galėjo būti taikomas tik iki 1994 m. gruodžio 31 d. įsteigtoms įmonėms, ir, kita vertus, jam reikalingas provincijos vyriausybės tarybos narių leidimas, išduodamas patikrinus, ar įvykdytos keliamos sąlygos (žr. šio sprendimo 18 punktą). Todėl sprendžiant dėl nagrinėjamo atleidimo nuo mokesčio suderinamumo klausimas dėl gavėjų buvo esminis visų pirma atsižvelgiant į nagrinėjamų priemonių taikymo sritį.

267 Taigi Ispanijos valdžios institucijos Komisijai oficialiai atsiuntė tik 1994 m. rugsėjo 30 d. laišką, kuriame iš esmės pabrėžiama, kad nagrinėjamos priemonės yra bendro pobūdžio ir ginčijamas valstybės pagalbos buvimas.

268 Todėl reikia pripažinti, kad į 1996 m. sausio 19 d. Komisijos laišką dėl nagrinėjamų schemų įgyvendinimo ir jų gavėjų neatsakyta, nors 1996 m. vasario 19 d. ir kovo 21 d. laiškuose Ispanijos valdžios institucijos netgi prašė pratęsti terminą atsakymui į šį klausimą pateikti (žr. šio sprendimo 29 punktą).

269 Tiesa, ieškovės pateikė 1996 m. vasario 5 d. nepasirašytame Baskų krašto vyriausybės blanke esantį laišką teigdamos, kad tai yra atsakymas į 1996 m. vasario 19 d. Komisijos laišką. Tačiau jos nepateikia įrodymų, jog šis atsakymas buvo oficialiai perduotas Komisijai, o ši teigia jo negavusi.

270 Be to, 1996 m. vasario 19 d. ir kovo 21 d. laiškais Ispanijos Karalystė Komisijos paprašė pratęsti terminą atsakymui į jos 1996 m. sausio 19 d. laišką pateikti (žr. šio sprendimo 29 punktą), o tai patvirtina Komisijos teiginį, kad ji negavo atsakymo į klausimus. Maža to, bet kuriuo atveju reikia pripažinti, kad 1996 m. vasario 5 d. laiške, kuriame pabrėžiamas nagrinėjamų priemonių bendras pobūdis ir nurodyta aplinkybė, kad šių

priemonių adresatės yra visos įmonės, kurioms gali būti taikomos *Normas Forales*, nepateiktas tikslus atsakymas į Komisijos užduotus klausimus apie gavėjus.

271 Taigi tik gavusi, pirma, naują 2000 m. sausio 5 d. skundą dėl įmonei gavėjai suteiktos pagalbos pagal nagrinėjamas Alavos mokesčių nuostatas, ir, antra, Ispanijos valdžios institucijų pastabas, Komisija nusprendė, kad turi pakankamai informacijos ir 2000 m. lapkričio 28 d. gali pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl nagrinėjamų mokestinių priemonių.

272 Galiausiai iš bylos medžiagos dokumentų nematyti, kad Komisija būtų paraginta išreikšti nuomonę dėl 1994 m. skundo, siekiant išsiaiškinti situaciją arba, atsižvelgiant į tikslą, kad prireikus būtų galima konstatuoti jos neveikimą.

273 Taigi atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, iš esmės pirminis tyrimas užtruko dėl nacionalinės valdžios institucijų neveikimo, nes nepranešusios apie nagrinėjamas schemas jos, be to, nepateikė Komisijai reikalingos informacijos (šiuo klausimu žr. 1991 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-303/88, Rink. p. I-1433, 43 punktą).

274 Trečia, dėl mokestinių priemonių konteksto pažymėtina, kad nuo 1996 m. iki 1999 m. Komisija nagrinėjo kitas šiuo laikotarpiu ieškovių nustatytas mokesčių schemas (1994 m., 1996 m. ir 1997 m. įvesti mokesčių kreditai ir 1996 m. įvestas mokesčio bazės sumažinimas, visų pirma nagrinėjami bylose, kuriose priimti šio sprendimo 68 ir 70 punktuose minėti sprendimai *Demesa* ir 2002 m. spalio 23 d. Sprendimas *Diputatión Foral de Álava prieš Komisiją*). Taigi gavusi 1996 m. birželio mėn. ir 1997 m. spalio mėn. pateiktus skundus dėl Alavos istorinėje teritorijoje įmonėms *Demesa* ir *Ramondín* taikomų 45 % mokesčių kreditų ir pelno mokesčio bazės sumažinimo, Komisija pradėjo keletą procedūrų, po kurių priėmė Sprendimus 1999/718 ir 2000/795 (žr. šio sprendimo 68 punktą) bei 1999 m. rugpjūčio 17 d. ir rugsėjo 29 d. Sprendimus pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl 45 % mokesčių kredito schemų ir dėl pelno mokesčio bazės sumažinimo, dėl šių sprendimų buvo pareikšti ieškiniai Pirmosios

instancijos teisme (šio sprendimo 174 punkte minėti sprendimai *Diputación Foral de Guipúzcoa ir kt. prieš Komisiją* bei *Diputación Foral de Álava ir kt. prieš Komisiją*). Tiesa, nors šie sprendimai nesusiję su šioje byloje nagrinėjamu 1993 m. atleidimu nuo mokesčio, vis dėlto juose taip pat nagrinėtos tų pačių valdžios institucijų patvirtintos mokesčių lengvatos, galinčios sukelti tokio pat pobūdžio teisinių problemų ir Komisija, pasinaudodama savo diskrecija valstybės pagalbos srityje, galėjo nuspręsti, kad jas reikia išnagrinėti greičiau visų pirma atsižvelgiant į tai, kad neatsakyta į jos klausimus, susijusius su šiuo atveju nagrinėjamų atleidimo nuo mokesčių gavėjais.

275 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes pirminio tyrimo trukmė nepažeidė bendrojo teisinio saugumo principo.

276 Galiausiai dėl argumento, susijusio su tuo, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą, iš esmės reikia pripažinti, jog jis glaudžiai susijęs su argumentu, kad pažeistas teisinio saugumo principas dėl pirminio tyrimo trukmės, todėl atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, jį reikia atmesti.

277 Todėl kaltinimą, susijusį su teisinio saugumo ir gero administravimo principų pažeidimu, reikia atmesti.

— Dėl kaltinimo, susijusio su teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu

278 Pirmiausia primintina, kad teisėtais lūkesčiais pagalbos teisėtumo atžvilgiu galima remtis tik jei ši pagalba buvo suteikta laikantis EB 88 straipsnyje numatytos procedūros

(1990 m. rugsėjo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-5/89, Rink. p. I-3437, 14 punktas ir šio sprendimo 157 punkte minėto Sprendimo *Regione autónoma della Sardegna prieš Komisiją* 64 punktas).

279 Iš tikrųjų paprastai rūpestingi regiono valdžios institucija ir ūkio subjektas turi galėti įsitikinti, jog šios procedūros buvo laikomasi (šio sprendimo 278 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, 14 punktas ir 1997 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-169/95, Rink. p. I-135, 51 punktas; šio sprendimo 68 punkte minėto Sprendimo *Demesa* 236 punktas).

280 Be to, kadangi EB 88 straipsnyje nedaromas skirtumas atsižvelgiant į tai, ar kalbama apie pagalbos schemas, ar apie individualią pagalbą, šie principai taikytini ir pagalbos schemoms, atvirkščiai nei teigia *Confebask* (šio sprendimo 248 punktas).

281 Šiuo atveju nustatyta, kad ginčijamuose galutiniuose sprendimuose nurodytas atleidimas nuo mokesčio buvo įvestas iš anksto apie tai nepranešus, pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dalį.

282 Vis dėlto teismų praktikoje neatmetama galimybė, kad pagalbos, kuri yra neteisėta, nes apie ją nebuvo pranešta, – kaip ir šioje byloje nagrinėjamų schemų atveju, – gavėjai gali remtis išimtinėmis aplinkybėmis, kurios teisėtai galėjo pagrįsti jų lūkesčius dėl šios pagalbos teisėtumo, prieštaraudami jos grąžinimui (1993 m. birželio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-183/91, Rink. p. I-3131, 18 punktas; šiuo klausimu žr. šio sprendimo 70 punkte minėto Sprendimo *Demesa* ir *Territorio Histórico de Álava prieš Komisiją* 51 punktą; šiuo klausimu žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BFM ir EFIM prieš Komisiją*, T-126/96 ir T-127/96, Rink. p. II-3437, 69 ir 70 punktus; 2000 m. rugsėjo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CETM prieš Komisiją*, T-55/99, Rink. p. II-3207, 122 punktą bei šio sprendimo 173 punkte minėto Sprendimo *Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia prieš Komisiją* 107 punktą).

283 Darant prielaidą, kad ieškovės, kurios yra ne ūkio subjektai, o nagrinėjamas pagalbos schemas nustatę teritorinės valdžios subjektai, turi teisę remtis teisėtais lūkesčiais (šio sprendimo 157 punkte minėto Sprendimo *Regione autónoma della Sardegna prieš Komisiją* 66 punktas), atsižvelgiant į šiuos principus reikia išnagrinėti, ar jų argumentai atskleidžia išimtines aplinkybes, galinčias pagrįsti teisėtus lūkesčius dėl nagrinėjamų pagalbos schemų teisėtumo.

284 Ieškovės ir palaikyti jų reikalavimus į bylas įstojusios šalys tvirtina, kad Komisijos elgesys yra išimtinė aplinkybė, galinti pagrįsti jų teisėtus lūkesčius dėl nagrinėjamų schemų teisėtumo, atsižvelgiant į, pirma, nepagrįstą išankstinės procedūros trukmę ir Komisijos neveikimą per procedūrą, antra, įspėjimo potencialiems pagalbos gavėjams nepaskelbimą pagal 1983 m. pranešimą dėl neteisėtos pagalbos, trečia, Komisijos sprendimų praktiką ir, ketvirta, Komisijos politikos valstybės pagalbos srityje pasikeitimą.

285 Visų pirma ieškovės teigia, kad nepagrįsta pirminio tyrimo procedūros trukmė lėmė jų teisėtus lūkesčius dėl pagalbos teisėtumo, o tai neleidžia susigrąžinti pagalbos. Jos remiasi šio sprendimo 251 punkte minėtu sprendimu *RSV prieš Komisiją* (17 punktas), pagal kurį Komisijos delsimas nuspręsti, kad pagalba neteisėta ir kad valstybė narė ją turi panaikinti bei susigrąžinti, tam tikromis aplinkybėmis gali pagrįsti minėtos pagalbos gavėjų teisėtus lūkesčius taip, kad kliudytų Komisijai nurodyti valstybei narei minėtą pagalbą susigrąžinti.

286 Vis dėlto Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad aplinkybės byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 251 punkte minėtas Sprendimas *RSV prieš Komisiją*, buvo išimtinės ir visiškai nepanašios į tas, kurios nagrinėjamos šioje byloje. Iš tikrųjų apie nagrinėjamą pagalbą Komisijai buvo pranešta pagal oficialią procedūrą, nors ir po to, kai ji buvo suteikta gavėjui. Ji buvo susijusi su papildomomis išlaidomis dėl veiksmų, kuriems jau buvo suteikta Komisijos patvirtinta pagalba. Ji buvo susijusi su sektoriumi, kuriam nuo 1977 m. nacionalinės valdžios institucijos suteikė Komisijos patvirtintą pagalbą. Jos suderinamumo su bendrąja rinka vertinimui nereikėjo išsamaus tyrimo. Iš

to Teisingumo Teismas daro išvadą, kad šiomis aplinkybėmis ieškovė galėjo pagrįstai manyti, jog Komisija dėl pagalbos neprieštaravo (šio sprendimo 251 punkte minėto Sprendimo *RSV prieš Komisiją* 14–16 punktai).

287 Tokios aplinkybės iš esmės skiria nagrinėjamą atvejį nuo šios bylos. Iš tikrųjų apie nagrinėjamus atleidimus nuo mokesčio nebuvo pranešta ir jie nepatenka į ankstesnę Komisijos patvirtintą pagalbos schemą, kurios galiojimas pratęstas. Jie nesusiję su konkrečiu sektoriumi ir, juo labiau, patvirtintą pagalbą gaunančiu konkrečiu sektoriumi. Be to, skundo dėl nagrinėjamų schemų tyrimas, kaip teigia Komisija 1995 m. liepos 18 d. laiške skundą pateikusiems asmenims, yra „didelis duomenų rinkimo ir analizavimo darbas“ (žr. šio sprendimo 26 punktą).

288 Todėl šioje byloje ieškovės negali pagrįstai remtis šio sprendimo 251 punkte minėtu sprendimu *RSV prieš Komisiją*.

289 Aplinkybės šioje byloje nepanašios ir į tas, kurios nagrinėjamos 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Koninklijke Friesland Foods prieš Komisiją* (T-348/03, nepaskelbta Rinkinyje). Iš tikrųjų ginčijamame sprendime Komisija pripažino, kad nagrinėjama Nyderlandų schema panaši į Belgijos schemą, dėl kurios ji ne kartą išreiškė savo poziciją taip sukurdama teisėtus lūkesčius, kad Nyderlandų schema nėra valstybės pagalba (šiame sprendime minėto Sprendimo *Friesland Foods prieš Komisiją* 129 punktas). Šioje byloje taip nėra, nes Komisija visiškai neišreiškė savo pozicijos dėl nagrinėjamos schemos ar dėl kokios kitos schemos, kuri būtų tokia panaši, kad būtų galėjusi sukelti teisėtų lūkesčių dėl jos teisėtumo.

290 Todėl darytina išvada, kad atsižvelgiant į aplinkybes šioje byloje pirminio tyrimo procedūros trukmė nelaikytina išimtine ir todėl galinčia pagrįsti teisėtus lūkesčius dėl nagrinėjamų schemų teisėtumo.

291 Taip pat ieškovės remiasi Komisijos elgesiu ir visų pirma jos neveikimu per pirminio tyrimo procedūrą, kuris, jų nuomone, lėmė pagrįstus lūkesčius dėl nagrinėjamų schemų teisėtumo (žr. šio sprendimo 249 ir 250 punktus).

292 Pirmosios instancijos teismas pažymi, kad 1994 m. gegužės 25 d. laišku Komisija Ispanijos Karalystės paprašė pateikti pastabas dėl 1994 m. skundo per penkiolika dienų. Be to, šiame laiške Komisija nurodė, kad, nepateikus atsakymo arba pateikus jos netenkinantį atsakymą, pasibaigus terminui ji turės pradėti formalią tyrimo procedūrą.

293 Kaip matyti iš bylos medžiagos dokumentų (žr. šio sprendimo 25 punktą ir tolesnius punktus), po to, kai buvo gautas 1994 m. rugsėjo 30 d. Ispanijos valdžios institucijų atsakymas, dėl nagrinėjamų schemų vyko susirinkimai, patvirtinantys, kad buvo tęsiamas skundo nagrinėjimas.

294 Taip pat 1995 m. liepos 18 d. laišku Komisija pareiškėjus informavo, kad toliau nagrinėja skundą, dėl jų skundo nuspręs išsiaiškinusi tam tikrus klausimus ir atsiųs savo sprendimą.

295 Galiausiai 1996 m. sausio 19 d. Komisija Ispanijos Karalystę informavo, kad ji tiria nagrinėjamų mokestinių priemonių poveikį konkurencijai ir šiuo atžvilgiu pareikalavo pateikti informaciją apie šių priemonių gavėjus.

296 Taigi Pirmosios instancijos teismas mano, kad gavusi 1994 m. skundą Komisija nebuvo pasyvi. Atvirkščiai, ji pradėjo savo tyrimą susirašinėjimu, kol Ispanijos Karalystei buvo išsiųstas 1996 m. sausio 19 d. laiškas, į kurį nebuvo atsakyta. Susirašinėjimas ir susitikimai su Komisija per pirminę tyrimo procedūrą patvirtina, kad vyko dialogas,

kurio metu Komisija visų pirma siekė iš Ispanijos valdžios institucijų gauti informaciją, kad susidarytų pradinę nuomonę.

297 Be to, 1996 m. sausio 19 d. laiškas įrodo, jog tuo metu Komisija nemanė, kad turi būtiną informaciją sprendimui pradėti formalią procedūrą priimti.

298 Tačiau nepaisant 1996 m. sausio 19 d. prašymo pateikti informaciją apie nagrinėjamų schemų gavėjus, Komisija iš Ispanijos valdžios institucijų negavo atsakymo, nors jos prašė pratęsti terminą atsakymui pateikti (žr. šio sprendimo 29 punktą).

299 Be to, iš laiškų matyti, kad Komisija tiek pareiškėjams, tiek Ispanijos Karalystei pakartojo, jog skundas vis dar tiriamas ir ji nusprendė dėl šių schemų teisėtumo.

300 Be to, net jeigu būtų galima manyti, kad nuo 1996 m. sausio 19 d. laiško išsiuntimo Ispanijos Karalystei iki tada, kai gavo naują 2000 m. sausio 5 d. skundą, Komisija tylėjo, atsižvelgiant į bylos aplinkybes toks tylėjimas negali būti išimtinė aplinkybė, kuri leido atsirasti pagrįstiems lūkesčiams dėl nagrinėjamų schemų teisėtumo (žr. šio sprendimo 249 ir 250 punktus).

301 Iš tikrųjų, kadangi Ispanijos valdžios institucijos neatsakė į prašymą pateikti informaciją apie asmenis, kuriems taikomos schemos, Komisija galėjo nuspręsti, kaip ji tai patikslino savo rašytiniuose dokumentuose, kad neturi informacijos, leidžiančios įvertinti realią nagrinėjamų schemų taikymo sritį. Visų pirma ji galėjo manyti, jog nebuvo aplinkybių, įrodančių, kad nagrinėjamos schemos, kurios nustojo galioti 1994 m. pabaigoje, taikytos įmonei.

302 Be to, bet kuriuo atveju toks tylėjimas negali būti aiškinamas kaip prilygstantis šios institucijos numanomam patvirtinimui (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 157 punkte minėto Sprendimo *Regione autónoma della Sardegna prieš Komisiją* 69 punktą).

303 Todėl argumento, susijusio su Komisijos neveikimu per pirminę procedūrą, negalima priimti, nes šiuo atveju Komisijos elgesys negali būti laikomas išimtine aplinkybe, galinčia pagrįsti teisėtus lūkesčius dėl nagrinėjamų mokestinių schemų teisėtumo.

304 Antra, grįsdamos savo argumentą, susijusį su teisėtais lūkesčiais dėl Komisijos elgesio, ieškovės remiasi tuo, kad Oficialiajame leidinyje nebuvo paskelbtas specialus pranešimas, potencialius pagalbos gavėjus įspėjantis apie riziką, kad pagalba nėra užtikrinta. Jos pabrėžia, kad 1983 m. pranešime dėl neteisėtos pagalbos Komisija nurodo, jog sužinojusi, kad valstybė narė priėmė neteisėtas pagalbos priemones, *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ji paskelbia specialų pranešimą, kuriuo potencialius pagalbos gavėjus įspėja, kad ši pagalba neužtikrinta, o šiuo atveju tai nebuvo padaryta.

305 Pirmosios instancijos teismas primena, kad Komisija tokiais aktais, kaip antai gairės, gali nusistatyti savo diskrecijos įgyvendinimo kryptis, jei šiuose aktuose nustatytos šiai institucijai skirtos orientacinio pobūdžio taisyklės ir jei jie neprieštarauja Sutarties nuostatoms (žr. 2002 m. kovo 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-310/99, Rink. p. I-2289, 52 punktą ir nurodytą teismo praktiką, šio sprendimo 214 punkte minėto 2002 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją* 53 punktą).

306 Pažymėtina, kad 1983 m. pranešime dėl neteisėtos pagalbos Komisija primena apie EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytą pareigą pranešti apie pagalbą. Be to, ji informuoja potencialius valstybės pagalbos gavėjus apie tai, jog neteisėtai suteikta pagalba nėra užtikrinta ta prasme, kad kiekvienam neteisėtai suteiktos pagalbos, t. y. Komisijai nepriėmus galutinio sprendimo dėl pagalbos suderinamumo, gavėjui gali tekti grąžinti pagalbą (žr. šio sprendimo 11 punktą).

307 Kaip bebūtų gaila, kad Oficialiajame leidinyje nebuvo paskelbtas 1983 m. pranešime dėl neteisėtos pagalbos numatytas specialus pranešimas, tačiau minėtame pranešime esanti informacija, apie kurią priminta šio sprendimo 306 punkte, nekelia jokių abejonių. Be to, remiantis ieškovių pateiktu aiškinimu, 1983 m. pranešimas dėl neteisėtos pagalbos įgautų reikšmę, kuri prieštarautų EB 88 straipsnio 3 daliai. Iš tikrųjų rizika, kad neteisėtai suteikta pagalba yra neužtikrinta, kyla iš EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos pareigos pranešti apie pagalbą paskirties ir ji nesusijusi su 1983 m. pranešime dėl neteisėtos pagalbos numatyto specialaus pranešimo paskelbimu Oficialiajame leidinyje. Visų pirma neteisėtai suteiktos pagalbos susigrąžinimas negali tapti neįmanomas vien dėl to, kad Komisija nepaskelbė tokio pranešimo, nes priešingu atveju tai keltų grėsmę Sutartyje nustatytai valstybės pagalbos kontrolės sistemai.

308 Todėl 1983 m. pranešime dėl neteisėtos pagalbos numatyto pranešimo nepaskelbimas nėra išimtinė aplinkybė, galinti pagrįsti kokius nors lūkesčius dėl neteisėtai suteiktos pagalbos teisėtumo.

309 Trečia, ieškovės tvirtina, kad Komisijos sprendimų praktika faktinių aplinkybių metu yra veiksnys, dėl kurio galėjo atsirasti teisėtų lūkesčių.

310 Tačiau primintina, kad nors teisėtų lūkesčių paisymo principas yra vienas pagrindinių Bendrijos principų, ūkio subjektai negali pagrįstai turėti teisėtų lūkesčių, kad Bendrijos institucijoms naudojantis savo diskrecija esama situacija išliks nepasikeitusi (1990 m. vasario 14 d. Teisingumo teismo sprendimo *Delacre ir kt. prieš Komisiją*, C-350/88, Rink. p. I-395, 33 punktas). Šis principas aiškiai taikomas konkurencijos politikoje, kuriai būdinga plati Komisijos diskrecija (dėl baudų nustatymo žr. 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 172 punktą).

311 Būtent taip yra dėl klausimo, ar įvykdytos sąlygos, leidžiančios nesusigrąžinti neteisėtai suteiktos pagalbos, susijusios su išimtinių aplinkybių buvimu. Todėl su kitomis bylomis šioje srityje susiję sprendimai yra tik orientacinio pobūdžio ir negali pagrįsti teisėtų lūkesčių, nes kiekvienos bylos aplinkybės skiriasi.

312 Šiomis aplinkybėmis ieškovių nurodyti Komisijos sprendimai šioje srityje nėra išimtinė aplinkybė, galinti pagrįsti tokius teisėtus lūkesčius.

313 Galiausiai, ketvirta, *Confebask* teigia, kad 1998 m. Komisija pakeitė savo politiką valstybės pagalbos srityje ir nurodo teisėtus lūkesčius dėl nagrinėjamų priemonių jų priėmimo metu.

314 Tačiau šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas primena, jog tai, kad Komisija priėmė 1998 m. pranešimą dėl fiskalinės pagalbos, nereiškia, kad pasikeitė valstybių narių mokesčių schemų vertinimo kriterijai.

315 Iš tikrųjų, kaip tai jau aukščiau nurodyta (žr. šio sprendimo 180 punktą), 1998 m. pranešime dėl fiskalinės pagalbos Komisija, daugiausia remdamasi Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo praktika, pateikia paaiškinimus dėl EB 87 ir 88 straipsnių taikymo mokestinėms priemonėms. Tačiau šiame pranešime Komisija nepraneša, kad pasikeitė kriterijai, susiję su mokestinių priemonių vertinimu EB 87 ir 88 straipsnių atžvilgiu (šio sprendimo 174 punkte minėto Sprendimo *Diputación Foral de Guipúzcoa ir kt. prieš Komisiją* 79 punktas bei šio sprendimo 174 punkte minėto 2002 m. spalio 23 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kt. prieš Komisiją* 83 punktas).

316 Todėl argumentas, susijęs su Komisijos politikos pasikeitimu, negali būti laikomas išimtine aplinkybe, galinčia pagrįsti teisėtus lūkesčius dėl neteisėtai suteiktos pagalbos teisėtumo.

317 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, jog kaltinimą, susijusį su tuo, kad Komisijos elgesys buvo išimtinė aplinkybė, pagrindžianti teisėtus lūkesčius dėl neteisėtai suteiktos pagalbos teisėtumo, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

— Dėl kaltinimo, susijusio su vienodo požiūrio principo pažeidimu

318 Pirmajame ieškinio pagrinde, grindžiamame teisėtais lūkesčiais, kurie atsirado dėl pirminio tyrimo trukmės, ieškovės nurodo vienodo požiūrio principo pažeidimą, nes kai kuriuose sprendimuose Komisija nusprendė, jog procedūros trukmė pateisino tai, kad nenurodyta susigrąžinti pagalbą.

319 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką šis principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos – vienodai, nebent toks vertinimas gali būti objektyviai pagrįstas (2006 m. spalio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Koninklijke Coöperatie Cosun*, C-248/04, Rink. p. I-10211, 72 punktas ir nurodyta teismo praktika).

320 Tačiau šiuo atveju ieškovės neįrodė, jog su ginčijamomis pagalbos schemomis susijusi situacija panaši į jų minėtuose sprendimuose nagrinėjamas situacijas, kuriose Komisija nusprendė, kad nereikia nurodyti susigrąžinti pagalbą.

321 Iš tikrųjų pripažintina, kad šiuose ieškovių minėtuose sprendimuose, be kita ko, susijusiuose su pagalbos schemomis, pagalbos nesusigrąžinimas pateisinamas aplinkybėmis, kurios sukėlė teisėtus lūkesčius dėl nagrinėjamų schemų teisėtumo ir į kuriuos Komisija atsižvelgė. Komisija ypač atsižvelgė į tai, kad pagalbos nebuvimas aiškiai konstatuotas kituose sprendimuose dėl priemonių, analogiškų šiuose sprendimuose nagrinėjamoms schemoms, taip pateisindama sprendimą nesusigrąžinti (žr. Komisijos sprendimus dėl koordinavimo centrų, šio sprendimo 255 punktas). Taip pat tam tikrais atvejais ji atsižvelgė į tai, kad nuo atitinkamos valstybės narės visiškai nepriklausė nagrinėjamos procedūros trukmė (žr. Sprendimą 2001/168, šio sprendimo 255 punktas) arba į tai, kad vienintelis nagrinėjamos pagalbos gavėjas negavo ginčijamos naudos ir todėl nereikėjo pagalbos susigrąžinti (žr. Sprendimą 2003/81, šio sprendimo 255 punktas).

322 Taip nėra ginčijamuose galutiniuose sprendimuose, kuriuose Komisija pabrėžė, jog, atvirkščiai, nebuvo įvykdytos sąlygos, reikalingos tam, kad būtų galima remtis teisėtų lūkesčių apsauga (žr. šio sprendimo 55 ir 56 punktus), o tai atsižvelgdamas į bylos aplinkybes patvirtino Pirmosios instancijos teismas (žr. šio sprendimo 284–317 punktus).

323 Iš to darytina išvada, kad šioje byloje nagrinėjamos aplinkybės visiškai nepanašios į tas, kurios nagrinėjamos minėtuose sprendimuose, kuriuose Komisija nenurodė susigrąžinti pagalbos.

324 Taigi ieškovės neįrodė, kad pažeistas vienodo požiūrio principas.

325 Be to, pažymėtina, kad ginčijamuose galutiniuose sprendimuose nurodyta, jog jie nedaro poveikio galimybei, kad pagal atleidimo nuo mokesčių schemas suteikta individuali pagalba vėliau Komisijos sprendimu arba pagal išimties reglamentus gali būti pripažinta visiškai arba iš dalies suderinama su bendrąja rinka, atsižvelgiant į jos

specifinius požymius (žr. Sprendimo 2003/28 103 punktą, Sprendimo 2003/86 101 punktą ir Sprendimo 2003/192 99 punktą).

326 Taigi kaltinimą, susijusį su vienodo požiūrio principo pažeidimu, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

327 Todėl reikia atmesti visą penktąjį ieškinio pagrindą, susijusį su procedūros pažeidimu, teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimu.

5. Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalies pažeidimu

a) Šalių argumentai

328 Ieškovės, susipažinusios su Komisijos 1995 m. liepos 18 d. laišku, pateiktu jos atsiliepimo į ieškinį priede, tvirtina, jog šio laiško turinys turėjo būti paminėtas sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą, kad jos galėtų pateikti savo pastabas laiku. Ieškovės konkrečiai nurodo laiške minėtus susitikimus, kuriuose dalyvavo tik *Comunidad autónoma de la Rioja*. Ieškovės tvirtina, kad, jei būtų žinojusios apie šio laiško turinį, būtų galėjusios kreiptis į nacionalines valdžios institucijas dėl šių susitikimų ir konkrečiai sužinoti, apie ką juose kalbėta. Ieškovės mano, kad negalėjo laiku pateikti pastabų ir todėl jų kaip suinteresuotųjų asmenų teisės pažeistos.

329 Komisija teigia, kad šis šeštasis ieškinio pagrindas nepriimtinas ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

330 Primintina, kad pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį „vykstant procesui negalima pateikti naujų pagrindų, išskyrus tuos atvejus, kai jie pagrindžiami teisinėmis arba faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui“.

331 Šioje byloje ieškovės šį ieškinio pagrindą pateikė po to, kai Komisija atsiliepime į ieškinį pateikė 1995 m. liepos 18 d. laišką. Taigi jis laikytinas pagrįstu faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui, todėl laikytinas priimtinu (2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschapij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 369 ir tolimesni punktai).

332 Dėl šio ieškinio pagrindo pagrįstumo primintina, kad suinteresuotieji asmenys, išskyrus už pagalbos suteikimą atsakingą valstybę narę, per procedūrą negali patys tiesiogiai dalyvauti diskusijose su Komisija taip, kaip tai gali daryti ši valstybė narė. (žr. šio sprendimo 238 punkte minėto Sprendimo *Technische Glaswerke Ilmenau prieš Komisiją*, 192 punktą ir nurodytą teismo praktiką; šiuo klausimu žr. 2004 m. lapkričio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, T-176/01, Rink. p. II-3931, 74 punktą).

333 Šiuo atveju, be to, kad ieškovės nedalyvavo per administracinę procedūrą kaip suinteresuotosios šalys, jos visiškai neįrodė, kodėl sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą nepaminėtas 1995 m. liepos 18 d. Komisijos laiškas, kuriuo pareiškėjai informuoti apie tolesnį Ispanijos mokesčių sistemos nagrinėjimą, pažeidė EB 88 straips-

nio 2 dalyje numatytą jų teisę pateikti pastabas vykstant tyrimo etapui. Šiuo atžvilgiu ieškovių nurodytas valstybės narės centrinės valdžios ir regioninės ar vietos valdžios institucijų nesusižinojimas yra valstybės narės vidaus problema, nesusijusi su Komisija.

334 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, šeštasis ieškinio pagrindas, susijęs su Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalies pažeidimu, turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

335 Todėl visus ieškinius bylose T-86/02–T-88/02, kuriais siekiama panaikinti ginčijamus galutinius sprendimus, reikia atmesti.

II — *Dėl ieškinių bylose T-30/01–T-32/01, kuriais siekiama panaikinti sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą*

336 Bylose T-30/01–T-32/01 ieškovės prašo panaikinti 2000 m. lapkričio 28 d. sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą dėl to, kad šioje byloje aptariamos schemos yra esama pagalba ir kad ją nagrinėdama pagal naujai pagalbai numatytą procedūrą Komisija pažeidė EB 88 straipsnį, Reglamento Nr. 659/1999 17–19 straipsnius bei teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus.

337 Taip pat ieškovės teigia, kad, atvirkščiai nei tvirtina Komisija, ieškiniai priimtini, nes priimant sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą reikia pasirinkti taikytinas procedūros taisykles, todėl kyla galutinės teisinės pasekmės. Kalbant apie tyrimo procedūros pasirinkimą, reikia nurodyti, kad galutinis sprendimas tik patvirtina sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą, dėl kurio galima pareikšti ieškinį.

338 Savo ruožtu Komisija 2001 m. gegužės 3 d. atskirais dokumentais kiekvienoje iš bylų T-30/01–T-32/01 pateikė prieštaravimus dėl priimtinumo. 2002 m. liepos 5 d. atsiliepimuose į ieškinius ji visų pirma teigia, kad ieškiniai bylose T-30/01–T-32/01 neteko dalyko. Papildomai ji prašo juos pripažinti nepriimtinais ir bet kuriuo atveju nepagrįstais.

339 Pirmosios instancijos teismas mano, kad pirmiausia tikslinga nuspręsti, ar ieškiniai neteko dalyko.

A — *Šalių argumentai*

340 Savo atsiliepimuose į ieškinius Komisija teigia, kad ieškiniai bylose T-30/01–T-32/01 neteko dalyko.

341 Ieškovės mano, kad, viena vertus, ieškinio pagrindas dėl panaikinimo šiose bylose ir, kita vertus, ieškinio pagrindai sujungtose bylose T-86/02–T-88/02, susiję su ieškiniais dėl ginčijamų galutinių sprendimų, nėra tokie patys, nors antrasis ieškinio pagrindas, pateiktas bylose T-86/02–T-88/02 pakartoja pagrindą dėl panaikinimo, pateiktą bylose T-30/01–T-32/01, kaip tai leidžiama pagal teismo praktiką. Šiuo atžvilgiu jos teigia, kad, kiek tai susiję su procedūros pasirinkimu, galutinis sprendimas tik patvirtina ankstesnį sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą ir negali ištaisyti šiame sprendime padaryto pažeidimo.

342 Taip pat jos tvirtina, kad Komisijos nurodytas 2002 m. kovo 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją* (T-168/99, Rink. p. II-1371) šiuo atveju netaikytinas, nes šioje byloje ieškinio argumentai susiję tik su ginčijamos priemonės pripažinimu pagalba, o ne su tyrimo procedūros pažeidimu.

343 Galiausiai ieškovės mano, jog tai, kad Komisija priėmė sprendimus dėl atleidimo nuo mokesčio schemų po to, kai buvo pareikšti ieškiniai dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą, yra nauja aplinkybė, leidžianti joms Pirmosios instancijos teismo prašyti išplėsti ieškinių dėl panaikinimo reikalavimus ir pripažinti, kad jie apima prašymą panaikinti sprendimus dėl atleidimo nuo mokesčio schemų.

B — *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

344 Pagal Procedūros reglamento 113 straipsnį Pirmosios instancijos teismas savo iniciatyva bet kuriuo metu gali, išklausęs šalis, paskelbti, kad nėra ieškinio dalyko ir kad nėra reikalo priimti sprendimą.

345 Ieškinys dėl panaikinimo netenka dalyko, jei ieškovo teisinė padėtis nepasikeistų dėl ginčijamo akto panaikinimo ar nepanaikimo. Darant tokią prielaidą reikia paskelbti, kad nėra reikalo priimti sprendimą (2000 m. birželio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EPAC prieš Komisiją*, T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 154 punktas).

346 Šiuo atveju reikia išnagrinėti, ar 2000 m. lapkričio 28 d. sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą ir toliau ieškovams sukelia teisinių pasekmių po to, kai Komisija priėmė galutinius sprendimus, kuriais užbaigta formali tyrimo procedūra ir dėl kurių ieškovės pareiškė ieškinius bylose T-86/02–T-88/02, kurie yra išnagrinėti pirmiau ir atmesti (žr. šio sprendimo 335 punktą).

347 Pažymėtina, kad 2000 m. lapkričio 28 d. sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą padaryta laikina išvada dėl neteisėtos pagalbos buvimo. 2001 m. gruodžio 20 d. trimis sprendimais Komisija pripažino, kad trys nagrinėjamos mokesčių schemos yra neteisėta ir su bendrąja rinka nesuderinama pagalba bei nurodė ją panaikinti ir

susigrąžinti jau išmokėtą pagalbą, palūkanas skaičiuojant nuo tos dienos, kai gavėjoms buvo pervesta nagrinėjama pagalba.

348 Šiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad galimas sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą panaikinimas nepakeistų ieškovių teisinės padėties.

349 Šiuo atžvilgiu primintina, kad pats sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą neturi jokių galutinių pasekmių su juo susijusių priemonių teisėtumui. Iš tikrųjų neteisėtumas nustatomas tik galutiniu sprendimu, kuriuo šios priemonės galutinai pripažįstamos pagalba (2002 m. lapkričio 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Salzgitter prieš Komisiją*, T-90/99, Rink. p. II-4535, 14 punktas).

350 Žinoma, sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą gali sukelti savarankiškų teisinių pasekmių, dėl kurių galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo ir teismų praktikoje pripažinta galimybė kreiptis į teismą dėl šio sprendimo, kai jis sukelia tokių teisinių pasekmių, kurios yra savarankiškos galutinio sprendimo atžvilgiu. Taigi nagrinėjamos priemonės įgyvendinimo sustabdymas dėl to, kad ši priemonė laikinai pripažinta nauja pagalba, yra savarankiško pobūdžio galutinio sprendimo atžvilgiu, kuris taikomas iki kol bus užbaigta formali procedūra (2001 m. spalio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-400/99, Rink. p. I-7303, 56–62 punktai ir 69 punktas; šio sprendimo 153 punkte minėto Sprendimo *Government of Gibraltar prieš Komisiją* 80–86 punktai ir šio sprendimo 226 punkte minėto Sprendimo *Regione Siciliana prieš Komisiją* 46 punktas).

351 Vis dėlto šiuo atveju aišku, kad atitinkamų mokestinių priemonių įgyvendinimas nebuvo sustabdytas dėl to, kad pagal EB 88 straipsnio 3 dalį ši priemonė laikinai pripažinta nauja pagalba.

352 Be to, matyti, kad ginčijamų galutinių sprendimų pasekmės nuo jų įsigaliojimo, pirma, dėl juose nurodytų priemonių pobūdžio ir, antra, atsižvelgiant į tai, kad tai nėra esama pagalba, nepakeitė laikino sprendimo pradėti formalų tyrimo procesą pasekmių. Iš tikrųjų tai, jog nagrinėjamos schemos nėra esama pagalba, reiškia, kad suteikta pagalba turi būti susigrąžinta, o pasekmės panaikinti ir susigrąžinti pagalbą pakeičia paprastą sustabdymą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 345 punkte minėto Sprendimo *EPAC prieš Komisiją* 156 punktą), nes reikalaujama grąžinti *ab initio* gautą neteisėtą naudą.

353 Be to, pažymėtina, kad grįsdamos savo ieškinius bylose T-30/01–T-32/01 dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą ieškovės tvirtina, jog nagrinėjamos priemonės yra esama pagalba ir kad pradėjusi formalią tyrimo procedūrą bei jas pripažinusi nauja pagalba Komisija pažeidė esamai pagalbai taikytinas procedūros taisykles. Reikia konstatuoti, kad šie argumentai tokie patys, kokie pateikti grindžiant ieškinius dėl panaikinimo bylose T-86/02–88/02, pareikštus dėl galutinių sprendimų (žr. ieškinių bylose T-86/02–T-88/02 antrąjį ir trečiąjį pagrindus). Tačiau Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija nagrinėjamas pagalbos schemas teisingai pripažino nauja pagalba (žr. šio sprendimo 204 punktą) ir atmetė ieškinius dėl galutinių sprendimų bylose T-86/02–T-88/02 (žr. šio sprendimo 335 punktą).

354 Todėl atsižvelgiant į ieškiniuose dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą ieškovės pateiktų argumentų turinį matyti, kad šie neteko dalyko.

355 Šiomis aplinkybėmis, kadangi Pirmosios instancijos teismas patvirtino, kad galutiniais tapę Komisijos sprendimai, kuriuose nurodyta panaikinti nagrinėjamas mokesčių schemas ir susigrąžinti pagalbą, yra teisėti, ieškovės nebeturi jokio suinteresuotumo, kad sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą būtų panaikintas.

356 Be to, dėl ieškovių nurodytų šio sprendimo 350 punkte minėto 2001 m. spalio 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Italija prieš Komisiją* ir 2007 m. birželio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tirrenia di Navigazione ir kt. prieš Komisiją* (T-246/99, nepaskelbta Rinkinyje), pažymėtina, kad situacija nebuvo tokia pati kaip šioje byloje. Iš tikrųjų po sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą, kuriuo nagrinėjamos priemonės pripažintos nauja pagalba, Komisija priėmė galutinius sprendimus, kuriuose nagrinėjamos priemonės pripažintos nauja pagalba, bet suderinama su bendrąja rinka, jei laikomasi tam tikrų sąlygų (minėto Sprendimo *Tirrenia di Navigazione ir kt. prieš Komisiją* 7 ir 12 punktai).

357 Tačiau šioje byloje Komisija priėmė tris galutinius sprendimus, kuriuose trys nagrinėjamos schemos pripažintos nauja pagalba, nesuderinama su bendrąja rinka.

358 Kadangi šį Komisijos vertinimą, įskaitant schemų pripažinimą nauja pagalba, Pirmosios instancijos teismas patvirtino, darytina išvada, jog nagrinėjamos pagalbos priemonės turi būti panaikintos ir pagalba susigrąžinta *ab initio* ir kad nėra reikalo priimti sprendimą dėl klausimo, ar tos pačios priemonės, kurias sprendime pradėti formalią tyrimo procedūrą Komisija nurodė sustabdyti, turėjo būti sustabdytos, kol bus priimti sprendimai, kuriais užbaigiama ginčijamu sprendimu pradėta procedūra (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 342 punkte minėto 2002 m. kovo 6 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją* 23–27 punktus).

359 Ieškovės teigia, kad šio sprendimo 342 punkte minėtas 2002 m. kovo 6 d. Sprendimas *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją* netaikytinas šioje byloje, nes ieškinio argumentai susiję tik su ginčijamos priemonės pripažinimu pagalba, o šiuo atveju jų argumentas grindžiamas tuo, kad aptariamos priemonės yra esama pagalba ir kad tyrimo procedūroje yra pažeidimų.

360 Vis dėlto Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad šis argumentas nepaneigia išvados, jog ieškiniai bylose T-30/01–T-32/01 neteko dalyko.

361 Iš tikrųjų primintina, kad šio sprendimo 342 punkte minėtas 2002 m. kovo 6 d. Sprendimas *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją* susijęs su ieškiniu dėl Komisijos sprendimo pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl mokesčių kredito ir mokesčio bazės sumažinimo, kurie taikomi atitinkamai *Ramondín* ir *Ramondín Cápsulas*. Tačiau Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šis ieškinys dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą neteko dalyko, nes Pirmosios instancijos teismas atmetė patį ieškinį dėl galutinio Komisijos sprendimo, grindžiamą identiškais argumentais.

362 Taigi Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad tokia situacija yra ir šioje byloje, nepaisant ieškovių pateikto argumento. Iš tikrųjų, kaip jau priminta, Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo ir atmetė argumentus, susijusius su schemų pripažinimu esama pagalba ir tariamu procedūros pažeidimu. Todėl ginčo dalyko atžvilgiu 342 punkte minėtame 2002 m. kovo 6 d. Sprendime *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją* priimtas sprendimas taikytinas ir šioje byloje.

363 Iš to darytina išvada, kad, nesant reikalo nuspręsti nei dėl Komisijos pareikšto prieštaravimo dėl priimtinumo, nei dėl ieškovių dublikuose pateikto prašymo panaikinti ginčijamus galutinius sprendimus, reikia pripažinti, kad ieškiniai bylose T-30/01–T-32/01 neteko dalyko, todėl sprendimo dėl jų priimti nereikia.

Dėl prašymų taikyti proceso organizavimo priemones

364 Pirmiausia ieškovės Pirmosios instancijos teismo prašo Komisijai nurodyti pateikti tam tikrus dokumentus.

365 Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad atsiliepimo į ieškinį prieduose Komisija pateikė 1994 m. skundo ir pareiškėjams išsiųsto 1995 m. liepos 18 d. laiško kopijas.

366 Kadangi Pirmosios instancijos teismas galėjo nagrinėti visus ieškovių nurodytus ieškinio pagrindus remdamasis byloje esančiais dokumentais bei per posėdį pateiktais paaiškinimais, nereikia prašyti Komisijos pateikti papildomus dokumentus (šiuo klausimu žr. 2007 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sniace prieš Komisiją*, C-260/05 P, Rink. p. I-10005, 77–79 punktus, patvirtinančius 2005 m. balandžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Sniace prieš Komisiją*, T-88/01, Rink. p. II-1165, 81 punktą).

367 Antra, ieškovės Pirmosios instancijos teismo prašo išnagrinėti ir priimti sprendimą dėl ieškinių, pareikštų bylose T-30/01–T-32/01 ir T-86/02–T-88/02, prieš priimant sprendimą dėl ieškovių ieškinių, pareikštų bylose T-227/01–T-229/01 ir T-230/01–T-232/01 dėl Komisijos sprendimų, kuriuose mokesčių schemos, nustatančios, pirma, 45 % investicijų sumos mokesčių kreditą ir, antra, mokesčio bazės sumažinimą, pripažintos su bendrąja rinka nesuderinamomis pagalbos schemomis.

368 Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad ieškovių nurodytos bylos buvo nagrinėjamos vienu metu. Visose posėdžiai šiose bylose vyko 2008 m. sausio 15, 16 ir 17 dienomis, o sprendimai paskelbti tą pačią dieną, todėl šis prašymas taikyti proceso organizavimo priemonę neteko dalyko.

369 Taigi ieškovių prašymus taikyti proceso organizavimo priemones reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

I — *Bylose T-30/01–T-32/01*

370 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 6 dalį, jeigu byloje nereikia priimti sprendimo, Pirmosios instancijos teismas bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia savo nuožiūra. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylas T-86/02–T-88/02, kuriose jos pareiškė ieškinius dėl galutinių sprendimų, priimtų po sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą, kuris skundžiamas bylose T-30/01–T-32/01, ieškovės turi padengti bylinėjimosi išlaidas bylose T-30/01–T-32/01 (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 342 punkte minėto 2002 m. kovo 6 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją* 28 punktą).

II — *Bylose T-86/02–T-88/02*

371 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylas T-86/02–T-88/02, jos padengia savo bei Komisijos ir *Comunidad autónoma de La Rioja* patirtas bylinėjimosi išlaidas pagal jų pateiktus reikalavimus.

372 Comunidad autónoma del País Vasko ir Confebask padengia savo bylinėjimosi išlaidas

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Sujungti bylas T-30/01–T-32/01 ir T-86/02–T-88/02 galutiniam sprendimui priimti.**

2. **Bylose T-30/01–T-32/01:**

   — **nereikia priimti sprendimo dėl ieškinių,**

   — **Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa ir Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Bylose T-86/02–T-88/02:**

   — **atmesti ieškinius,**

— **Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa ir Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya padengia savo bylinėjimosi išlaidas bei Komisijos ir Comunidad autónoma de La Rioja patirtas bylinėjimosi išlaidas,**

— **Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco ir Confederación Empresarial Vasca (Confebask) padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Vilaras Martins Ribeiro Dehousse

Šváby Jürimäe

Paskelbta 2009 m. rugsėjo 9 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Teisinis pagrindas . . . II - 2932

I — Bendrijos teisės aktai . . . II - 2932

II — Nacionalinės teisės aktai . . . II - 2939

Ginčo aplinkybės . . . II - 2942

Ginčijami sprendimai . . . II - 2945

I — 2000 m. lapkričio 28 d. Sprendimas pradėti formalią tyrimo procedūrą (bylos T-30/01–T-32/01) . . . II - 2945

II — Ginčijami galutiniai sprendimai (bylos T-86/02–T-88/02) . . . II - 2946

Procesas . . . II - 2951

Šalių reikalavimai . . . II - 2956

I — Bylose T-30/01–T-32/01 . . . II - 2956

II — Bylose T-86/02–T-88/02 . . . II - 2957

Dėl teisės . . . II - 2959

I — Dėl ieškinių bylose T-86/02–T-88/02, kuriais prašoma panaikinti ginčijamus galutinius sprendimus, kuriuose nagrinėjamos schemos pripažintos nesuderinamomis ir nurodyta susigrąžinti suteiktą pagalbą . . . II - 2959

A — Dėl Confebask prašymo įstoti į bylą priimtinumo, kiek tai susiję su ieškiniais bylose T-86/02–T-88/02 . . . II - 2959

1. Šalių argumentai . . . II - 2959

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . II - 2960

B — Dėl ieškinių pagrįstumo bylose T-86/02–T-88/02 . . . II - 2962

1. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad nagrinėjamos pagalbos schemos tariamai yra esama pagalba . . . II - 2963

a) Dėl pirmos dalies, grindžiamos Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio pažeidimu . . . II - 2963

Šalių argumentai . . . . . II - 2963

Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 2969

b) Dėl antros dalies, grindžiamos Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto ii papunkčio pažeidimu . . . . . II - 2981

Šalių argumentai . . . . . II - 2981

Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 2982

2. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su esamai pagalbai taikytinų procedūros taisyklių pažeidimu . . . . . II - 2984

3. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto pažeidimu . . . . . II - 2985

a) Šalių argumentai . . . . . II - 2985

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 2986

4. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su procedūros pažeidimu, teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimu . . . . . II - 2990

a) Dėl kaltinimo, susijusio su procedūros pažeidimu . . . . . II - 2991

Šalių argumentai . . . . . II - 2991

Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 2991

b) Dėl kaltinimo, susijusio su teisinio saugumo, gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio principų pažeidimu . . . II - 2994

Šalių argumentai . . . . . II - 2994

Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 2998

— Dėl kaltinimo, susijusio su teisinio saugumo ir gero administravimo principų pažeidimu dėl pirminio tyrimo trukmės . . . II - 2998

— Dėl kaltinimo, susijusio su teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu . . . . . II - 3002

— Dėl kaltinimo, susijusio su vienodo požiūrio principo pažeidimu II - 3011

5. Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalies pažeidimu . . . . . II - 3013

a) Šalių argumentai . . . . . II - 3013

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 3014

II — Dėl ieškinių bylose T-30/01–T-32/01, kuriais siekiama panaikinti sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą . . . . . II - 3015

A — Šalių argumentai . . . . . II - 3016

B — Pirmosios instancijos teismo vertinimas . . . . . II - 3017

Dėl prašymų taikyti proceso organizavimo priemones . . . . . II - 3021

Dėl bylinėjimosi išlaidų . . . . . II - 3023

I — Bylose T-30/01–T-32/01 . . . . . II - 3023

II — Bylose T-86/02–T-88/02 . . . . . II - 3023